

ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ

ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੰਡਾ

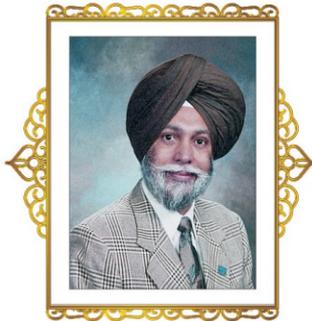
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਗ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੋੜਾ

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ

ਡਾ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਗਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਸ਼ਰਣ ਸਿੰਘ ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ

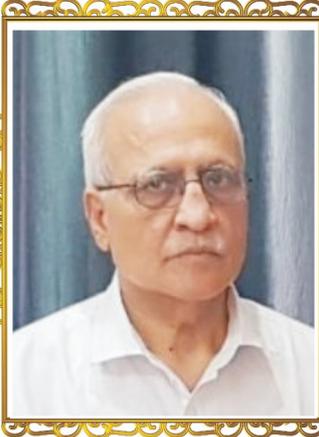

ਹਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਓਟਵਾ

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ
ਤਕਨੀਕੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ

ਹਰੀ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ

ਨਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੇਘਾ

ਸਰਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿੱਕਾ

Duji Gadar Lahar Da Bigul

Edited By: Prof: Inderpal Singh

2020

© ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਵੈਨਕੁਵਰ ਕੈਨੇਡਾ ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਵੈਨਕੁਵਰ ਕੈਨੇਡਾ ।

ਛਾਪਕ :

ਸੰਪਾਦਕ

ਪ੍ਰੋ : ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕਰਤਾ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਹਿਯੋਗ:

ISBN

ਡਿਜ਼ਾਇਨ: ਨਿਊ ਆਤਮ ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।

ਨਗਾਰੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਡਗਾ

ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀਆਂ ਤੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਝੰਡੇ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਅਫਸੋਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੋ ਵਿਨਾਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਸਮਰਥਕ/ਪ੍ਰਚਾਰਕ/ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪੌੜੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਮਗਰਮੁੱਛ ਵਾਲੇ ਹੰਝੂ ਹੀ ਵਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸੁੱਧ ਲੈਣ ਲਈ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਵੱਸਦੇ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਪਲੇਠੀ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ।

ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੂਨ 2019 ਵਿੱਚ, ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, 'ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ' ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਦਕਾ ਇਹਨਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ ਜੋ ਤਨੋਂ ਮਨੋਂ ਅਤੇ ਧਨੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੋਂ ਆਏ ਇਹਨਾਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ (ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ) ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਝੰਜੋੜੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰ ਪਿਆ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਸਮਝ ਪਈ। ਉਲਝੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਕ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਜੋ (ਚਾਰੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ) ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ, ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖ-ਜੋਖਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਿਰਤੋੜ ਯਤਨਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਦਮ ਚੁਕਾਂਗੇ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਵਿਓਪਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁੱਸੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਾਉਣ ਖਾਤਰ ਤਨੋਂ-ਮਨੋਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਾਂਗੇ।

ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ, ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਕੱਟਣ ਲਈ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਹੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਦੇ ਸਪੂਤ ਅਤੇ ਸਪੁਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦੂਜੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸੁਖਝੜਾ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਹੈ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ,
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ,

ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ,
ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌਰਾ

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ,

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਫ਼ਰਜ਼

ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ। 1849 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁੱਖਾ ਵਤੀਰਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਨੁਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਸਮੂਹ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਘੜੇ। ਲੈਟਨਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, "ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲੰਗੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਅਦਾਰੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭੇ ਰੱਖ ਦੇਣ।" ਲੈਟਨਰ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਾਉਣ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ??

ਡਾ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਰਚੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ ਜੀਵਤ ਹੈ। ਇਸ ਬੋਲੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਉਸਤਾਦ ਦਾਮਨ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ?

ਏਥੇ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਬੋਲੀ ਜਾਏਗੀ,
ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਠਣਦੀ ਰਹੇਗੀ।
ਇਹਦਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ ਇਹਦੇ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਮੰਗਨਾ,
ਮੇਰੀ ਭੁੱਖ ਇਹਦੀ ਛਾਤੀ ਤਣਦੀ ਰਹੇਗੀ।
ਇਹਦੇ ਲੱਖ ਹਰੀਫ ਪਏ ਹੋਣ ਪੈਦਾ,
ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਇਹਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬਣਦੀ ਰਹੇਗੀ।
ਉਦੋਂ ਤੀਕ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਰਦੀ,
ਜਦੋਂ ਤੀਕ ਪੰਜਾਬਣ ਕੋਈ ਜਣਦੀ ਰਹੇਗੀ??

ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਡੇ- ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ , ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਰੱਬੀ ਕਲਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰਚੇ । ਜਿਵੇਂ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੇ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤ ਪਾਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਟੈਗੋਰ ਜੀ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੁੰਦ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ

??ਗਗਨ ਮੈਂ ਬਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ,
ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ??, (ਧਨਾਸਰੀ ਮ:੧ ਪੰਨਾ ੧੩)

ਗਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ??ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹਨ।??

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮੰਤਰੀ ਪੰਡਿਤ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ??ਪੰਜਾਬੀ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਤੁ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ , ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੀਤ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ। ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਭਾਵੇਂ ਬਣ ਜਾਵੇ।??

ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਨੇਹੇ ਅੰਦਰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਦੁਖਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਇੱਕਲਾ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣੇ ਪਏ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ-ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਪਈ। 1968 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋਈ, ਪਰ ਹਾਲਾਂ ਤੀਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਅਮੀਨ ਮਲਿਕ ਹੋਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀ ਡਿੱਠੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਤਾਂ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ) ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ 'ਝੇ ਪਾਬੰਦੀ ਏ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਐ? ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੈ। ਤੁਸੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਓ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤੈ। ਕਿੱਥੇ ਏ ਤੁਹਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ? ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਲਿਪਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਿੰਦੇ ਓ? ਫਿਰ ਕਾਹਨੂੰ ਲਾਏ ਸਨ ਤੁਸੀ ਮੋਰਚੇ? ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਘੁੰਮ ਆਓ, ਕਿਧਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੋਰਡ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਤੁਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਕਿਉਂ ਛੁੱਡਾ ਰਹੇ ਹੋ?

ਨਾ ਕਰੋ ਇਹ ਸਲੂਕ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ . . . .

ਨਾ ਮਾਰੋ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ . . . . . !??

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਵੱਲੋਂ 1986 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੁੰਦੀ, ਉਥੇ ਸਕੂਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਮਾਹਰ ਵਿੱਦਿਆ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਦਰਜਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕੈਦੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਈਮਰ ਛਪਵਾਏ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਲਹਿਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਉਪਰੰਤ ਦਿਲੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਉਣ ਅਥਵਾ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਆਪਣਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੀਏ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰੀਏ। ਅਸੀਂ ਸਮੂਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰੀਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਉਦਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਆਖਰ?ਚ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਤੇ ਐਕਟਰ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਕਹੇ ਬੋਲ ਚੁਕਵੇਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, 'ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਬੰਗਾਲੀਆਂ, ਬੰਗਾਲੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਉਂ ਛੱਡਣਾ'??

ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

ਵਗਾਰੇ ਦੀ ਗੂੰਜ

ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਸਿੱਤਰ ਸੈਣ ਮੀਤ)

1. ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਾਰਸ

1. ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਸੱਲ ਕਲਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਬੰਗਾ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਮੋਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਟੁੱਟਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਭੌਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਪਸੀਨਾ ਵਹਾਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਾਰ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਗੇੜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ।

2015 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਬੰਗਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਹਿੰਦੀ ਲੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਨਿਰਾਦਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਜੁਝਾਰੂ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗ ਬਬੂਲਾ ਹੋਏ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਧਮਕੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਘਾਣ ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ।

ਸਿੱਤਰ ਸੈਣ ਮੀਤ

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਵਚਣਕੱਧ-ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ

ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਇਲਾ ਲੈਂਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕ

ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ (ਚਾਰ) ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ, ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਟੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ South Asian Canadian Heritage ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਛਪੇ ਲੇਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਲੇਖ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ।

<https://www.southasiancanadianheritage.ca/hari-sharma/hari-sharma-1960-1970/mota-singh-jheeta>

ਝੀਤਾ ਸਾਹਿਬ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪਸਾਰ ਲਈ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਇੱਕ ਵੱਡ-ਆਕਾਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਚੁ ਕਹੋ' (ਪੰਨੇ 457) ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਮਹਾਨਤਾ ਨੈਟ ਰਸਾਲੇ 'Indian Book World' ਵਿਚ ਛਪੇ ਰੀਵਿਊ ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਇਸ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://indiabookworld.ca/products/sach-kaho-truthful-account-1947-2013>

ਝੀਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਝੀਤਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਝੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੇ.ਆਰ.ਪੀ.ਆਈ. 1550 ਏ.ਐਮ. ਰੇਡੀਓ ਦਾ 'ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ' ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਘਰ-ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਬੰਡੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚੋਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟਣ ਵਾਲੇ? ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ ਬੀ.ਸੀ., ਸਰੀ ਨਿਊਟਨ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ, ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਬੀ.ਸੀ. ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਰ

ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਰੂਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧਿਆ। ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਬੂਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੂ ਟਿਊਬ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੈਂਕੜੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋੜੀ ਤਿੱਕੜੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਘੋਖਣ ਲਈ?, ਨਿਰੋਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ।

'ਪੰਜਾਬੀ ਇੱਕ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਭ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹੈ'। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵਸਾ ਕੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਕਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਲੋੜ ਨਿਰੋਲ ਵਿਦਵਾਨਾਂ 'ਦੀ ਥਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ, ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵੀ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ। ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਵੀ। ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਸੁਝਾਇਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2018 ਵਿਚ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://youtu.be/Wp6Ly4Nf1V4>

ਫੇਰ ਮਈ 2018 ਵਿਚ। ਲੋਕ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਉਠਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੁਕ ਹੋਏ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://youtu.be/tz1364SE3J8>

ਤਿੱਕੜੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਉੱਕਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਅਤੇ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਘੁੰਮਦੀ-ਘੁੰਮਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਸੂਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ? ਤੇ ਆ ਕੇ ਟਿਕੀ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਟੀ ਲਈ ਉਚ-ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਤਾਜ਼ਾ-ਤਾਜ਼ਾ (ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ) ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ.ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਸਨ। ਭੂਗੋਲ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ 1978 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਵਸੇ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸੂਝ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ.ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੰਪਾਦਤ ਕੀਤੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਿੱਖ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ'?(ਪੰਨੇ 571) ਤੋਂ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ [amazon.com](https://www.amazon.com/Gadar-Lehar-1907-1918-Jasbir-Singh/dp/0986298794) ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://www.amazon.com/Gadar-Lehar-1907-1918-Jasbir-Singh/dp/0986298794>.

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਡਾ.ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਨਮੂਨੇ ਇਹ ਹਨ। ਲਿੰਕ:

<https://www.youtube.com/watch?v=O26m6nUt8b4>,

ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ :

<https://www.youtube.com/watch?v=R0nJS4L63sI>

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਲੱਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਪਿੱਠ-ਭੂਮੀ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਸੰਸਥਾ 'ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼? ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ' ਨੇ ਵੀ ਮੋਢਾ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ, ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਡਾ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੋੜਾ ਅਤੇ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਡਾ. ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ., ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖੋਜ ਪੱਤਰਿਕਾ 'ਸਿੱਖ ਮਾਰਗ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਚੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਲੰਬੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਦੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ। ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੋੜਾ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਕ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਲੰਬਾ-ਚੌੜਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਵਾਹ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਕੈਲਗਰੀ ਅਤੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਠੰਡੇ ਮਿੱਠ-ਬੋਲੜੇ ਅਤੇ ਹਰ ਅੱਖਿਆਈ ਨੂੰ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ ਹੋਈ। ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਬਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਵਿਆਹ ਵਰਗੇ ਚਾਅ ਨਾਲ, ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਏ। ਤਿਆਰੀਆਂ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਡਾ: ਅਸਮਾ ਕਾਦਰੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਡਾ: ਅਸਮਾ ਕਾਦਰੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬੀਬੀਆਂ

ਬੀਬਾ ਜਸਮੇਰ ਕੌਰ, ਬੀਬਾ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ, ਬੀਬਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ।

ਨਾਲ ਬੀਬੀਆਂ ਵੀ ਜੁਟ ਗਈਆਂ। ਬੀਬਾ ਨਿਰਮਲ, ਬੀਬਾ ਜਸਮੇਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬੀਬਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਨਾਲ ਮੋਢੇ ਜੋੜ ਲਏ।

ਮੰਦਰਾਂ, ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ, ਮਸੀਤਾਂ ਅਤੇ ਚਰਚਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਝਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਾਢ-ਸੁਬਰੇ ਅਕਸ ਕਾਰਨ, ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ। ਧਨ ਦੇ ਗੱਢੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੋੜਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਗਲ, ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੋਸਾਇਟੀ 8000 ਰੋਸ ਸਟ੍ਰੀਟ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ (ਸਕੱਤਰ) ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ।

ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਲਈ ਵੱਡਾ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ।

ਕੈਨੇਡਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੱਤੇ।

ਸਾਡੇ (ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ) ਕੈਨੇਡਾ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਟੂਡੀਓ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਪੁੱਛੇ-ਦੱਸੇ ਸਾਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ।

ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਨਵੀਆਂ ਵਿਆਹ ਕੇ ਆਈਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਬਣ ਗਏ ਸਾਂ। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸਾਡੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਸੱਸਾਂ। ਸੱਸ ਜਿਵੇਂ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਝਾੜਦੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, 'ਚੱਲ ਕੁੜੇ ਤਿਆਰ ਹੋ, ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਲੰਬੜਾਂ ਦੇ ਰੋਟੀ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ।' ਨੂੰਹ ਜਿਵੇਂ ਸੱਤ-ਵਚਨ ਕਹਿ ਕੇ ਸੱਸ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹਾਸੇ-ਠਠੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਕੋਲ ਚਿਤਾਰੀ ਵੀ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਸੰਮੇਲਨ ਦਸ ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਨੌਂ ਜੂਨ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਟੀ.ਵੀ.-ਰੇਡੀਓ ਸਟੂਡੀਓਜ਼, ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕੂਇਟ ਹਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ-ਚੌੜੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 9 ਜੂਨ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖੀ। 'ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦੈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਥੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਭੱਠ ਝੁਕਾ ਕੇ, ਬਿਨਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦਿਖਾਏ, ਬੇਰੰਗ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ', ਮਜ਼ਾਕ-ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ। 'ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੀੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਬਣੇ ਧਨਾਢ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ, ਸਚਮੁਚ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲੀਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਹਰ ਰੀੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਨ-ਮਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

2. ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਕੈਲਗਰੀ ਵਾਲਾ ਸਪੂਤ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਹਮ-ਉਮਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਹੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਮਤ ਅਜਮਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਪੰਜ ਭਰਾ ਹਨ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਉਡਾਣ ਭਰੀ। ਲੱਗਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਭਰਾ ਹੋਰ ਬੁਲਾ ਲਏ। ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਵਸਾ ਕੇ ਆਪ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਚਾਰਾਗਾਹਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬੋਰੀਆ ਬਿਸਤਰਾ ਗੋਲ ਕਰ ਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਵਿਚ ਪੈਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਜਮਾ ਲਏ। 'ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਘਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਅੱਜ ਚਾਰੇ ਭਰਾ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੈ। ਪਟਿਆਲੇ ਰਹਿ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਚਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ-ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਿਦਮਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ)

ਪੈਸਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੂਬ ਕਮਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਂ ਉਸ ਨੇ, ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਾ (ਕਮਿਊਨਟੀ ਸਰਵਿਸ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਲਝਾਅ ਕੇ ਕਮਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਯਾਰਾਂ ਦਾ ਯਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈ ਕੋਠੀ ਦੀ ਬੇਸਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜ ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਵਾਂਗ ਸਜਾਇਆ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲੁਕਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪਤਨੀ ਬਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਤਰੀ ਸੰਸਕਾਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੱਗਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਧੀ-ਰਾਣੀ ਸ਼ਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਹੈ। ਬੇਟਾ ਅਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ (ਯੂ.ਸੀ.ਪੀ.ਪਾਰਟੀ) ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਅਰਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਕੈਲਗਰੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁਣ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ, ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਚ ਸਫਲ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਹੈ।

3. ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਾਲੇ ਸੁਲੱਗ ਪੁੱਤ-ਧੀ, ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਗੁਰਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪੁਲਾੜ ਤੱਕ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਨੇੜਲੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿੰਡ ਪਿੱਥੇ ਦੇ ਹਨ। ਭਲੇ ਜ਼ਮਾਨਿਆਂ (ਸਾਲ 1954) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਫੇਰ 'ਬਾਰ ਐਟ ਲਾਅ' ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਨਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਐਰੋਸਪੇਸ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਰਾਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ 1967 ਵਿਚ ਵਿਨੀਪੈਗ ਆ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਗਏ। ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ

(ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ)

ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਕੋਨਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਉਚਾਈਆਂ ਛੋਹਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ।

88 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਚੌਥੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਵਿਨੀਪੈਗ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੀ।

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਜੁਝਾਰੂ ਧੀ ਬੀਬੀ ਗੁਰਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਬੀਬੀ ਗੁਰ (ਹਰਜੀਤ) ਕੌਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੱਜੀ (ਸਫਲ) ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਕਮਿਊਨਟੀ ਸਰਵਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲੇ। ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਇਥੇ ਆ ਕੇ, ਮੁੜ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਾਈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਕਰਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਾਰਨ, ਵਿਨੀਪੈਗ ਨਿਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਬੀਬੀ ਗੁਰਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ)

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਹਿਤ

1. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ।
2. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਬ ਸਾਇਟਾਂ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਓ।
3. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ

+91 98556-31777
 +91 85287-58228
www.punjabibpb.org

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸਰਗਰਮੀਆਂ

ਮੌਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੈਨਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ

2. ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ 'ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ' ਅਤੇ 'ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ' ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਵੱਡੀ ਹਸਤੀ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (KRPI 1550 A.M.) ਅਤੇ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਾਤਰ 'ਤੇ, ਮੀਡੀਆ ਵਾਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਮਾਨ ਨਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਛੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

1. ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਵਲੋਂ ਦੋ ਇੰਟਰਵਿਊ

ਮੈਂ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਕੁ ਵਜੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਅਤੇ ਸ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਸਾਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗਰਚਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ।

'ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ' ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੇਜ਼ਬਾਨ, ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ, ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਮੇਲਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦਾ ਵਕਫਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਹ 10 ਜੂਨ ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰੁਕ ਸਕਦੇ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

"ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ"

ਸਾਡੇ ਚਾਹ ਪੀਦਿਆਂ-ਪੀਦਿਆਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਲੈ ਕੇ ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਤੀਜੇ ਬੁਲਾਰੇ ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਉੱਥੇ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਤਰੋ- ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕੰਪਲੈਕਸ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। 10 ਜੂਨ ਵਾਲੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਪੰਜ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਵਲੋਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵੇਖੋ ਲਿੰਕ:

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=AwfV0rLSZFU>

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲਬਾਤ :- ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ KRPI 1550 A.M. ਰੇਡੀਓ ਦੇ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ, 'ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਹਨ। ਪ੍ਰਚਲਤ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਘਰ ਅੱਗੋਂ ਵਹਿ ਰਹੀ ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਡੁਬਕੀ ਲਾਉਣੋਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ, ਹੋਰਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਿੱਧੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਹੋਈ।

Link: <https://youtu.be/eI5AJTgKrl4>

(ਪਹਿਲੀ ਗੱਲਬਾਤ)

(ਦੂਜੀ ਗੱਲਬਾਤ)

ਦੂਜੀ ਗੱਲਬਾਤ :

ਦੂਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਿੱਧੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ:

<https://youtu.be/eI5AJTgKrl4>

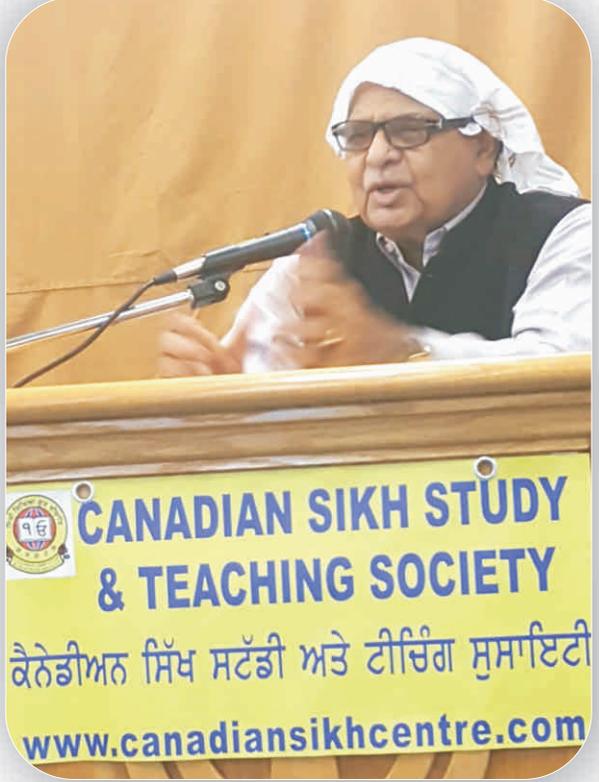
2. ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ? ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ

ਜਿੱਥੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਥੇ ਚੌਥੇ, ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ (ਜੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਵੀ ਹਨ) ਨੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਰੱਖੀ ਸੀ।

ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਵਾਲੀਆਂ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਪੰਜਾਬੀਆਂ) ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਸੈਟ ਅਤੇ ਜੌਹਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਾਵਲ 'ਕੌਰਵ ਸਭਾ' ਦਾ ਨਵਾਂ (8ਵਾਂ) ਐਡੀਸ਼ਨ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:
<https://www.youtube.com/watch?v=HzeZjLXjCc>

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ? ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ।

3. ਸਾਂਝਾ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾ ਮਾਰੀਆਂ ਹੋਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਈ B.&B. TRUSS ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ. ਬਿਲ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਟੀ.ਵੀ. (HD)? ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਜੇ? 'ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਲਈ Live ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਉਂ ਹੀ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ? ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ, ਪੰਜਾਬੋਂ ਆਏ ਤਿੰਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਖਬਰ ਬਿਲ ਸੰਧੂ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨੀਂ ਪਈ ਤਿਉਂ ਹੀ ਉਨਾਂ ਨੇ, ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ, ਇਸ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਗੱਲਬਾਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੇਜ਼ਬਾਨ, ਬੀਬੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ।

ਬੀਬੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਤਕਨੀਕੀ ਅਮਲਾ ਸਾਡੇ ਅੱਗ-ਪਿੱਛੇ ਇਉਂ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸਧਾਰਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਹੋਈਏ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਿਲ ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਨਾਲੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿਲੋਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਲੇ ਠੰਡੇ ਕੋਕ ਨਾਲ ਗਰਮ ਪੀਜ਼ਾ ਖੁਆਇਆ।

ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2235763169767475 &id=100000014410208

ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ (ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਪ੍ਰੋ: ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ)
ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਬੀਬੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ ਨਾਲ

4. OMNI Punjabi TV 'ਤੇ ਵੀ

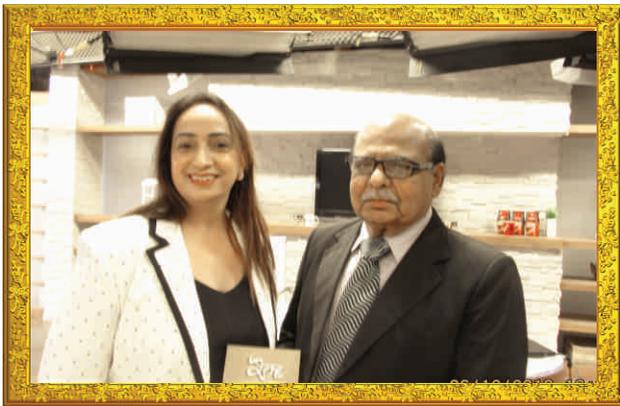
ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ (12 ਜੂਨ ਨੂੰ) ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਓਮਨੀ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਖਾ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਆਇਆ। ਪੰਜਾਬੋਂ ਆਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਚੈਨਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਕਾਹਲੋਂ ਸਾਡੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਹੋਮ ਵਰਕ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ, ਦੋ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ, ਛੋਟੀਆਂ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਸੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਲਈ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ।

ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://www.facebook.com/watch/?v=1996100310399961>

ਦੂਜੀ ਸੀ: 'ਮੇਰੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ'? ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://www.facebook.com/OmniPunjabi/videos/2070439809632677/UzpfSTEwMDAwMzQ4MzUyMzQ2NDoxNjYzMDQ3MzEzODIxMzcw/>

OMNI Punjabi T.V. ਦੇ ਸਟੂਡੀਓ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਝਲਕਾਂ ।

5. ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ

ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਯਤਨ ਸੀ ਕਿ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁੜਦੀ ਸੰਗਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ, ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੈਲਗਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਅਤੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀਆਂ ਝਲਕੀਆਂ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਲਈ ਦਖਾਈ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਸਾਝੋਂ ਕੀਤੇ ਦਰਦ ਦੇ ਅੰਸ਼:

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

<https://www.youtube.com/watch?v=2W30GcBA2ZA>

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈਲਗਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁੜੀ ਸੰਗਤ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ।

ਮੈਂ, ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸ. ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ, 'ਤਫ਼ਤੀਸ਼' ਨਾਵਲ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

6. ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਅਵਾਜ਼?ਤੇ: ਇੱਥੇ ਵੀ ਦੋ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲਬਾਤ: ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਾਲੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ 'ਰੇਡੀਓ ਅਵਾਜ਼' ਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਸੱਦਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ ਹੁਣ ਕੀ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਹੈ?

ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਐੱਮ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

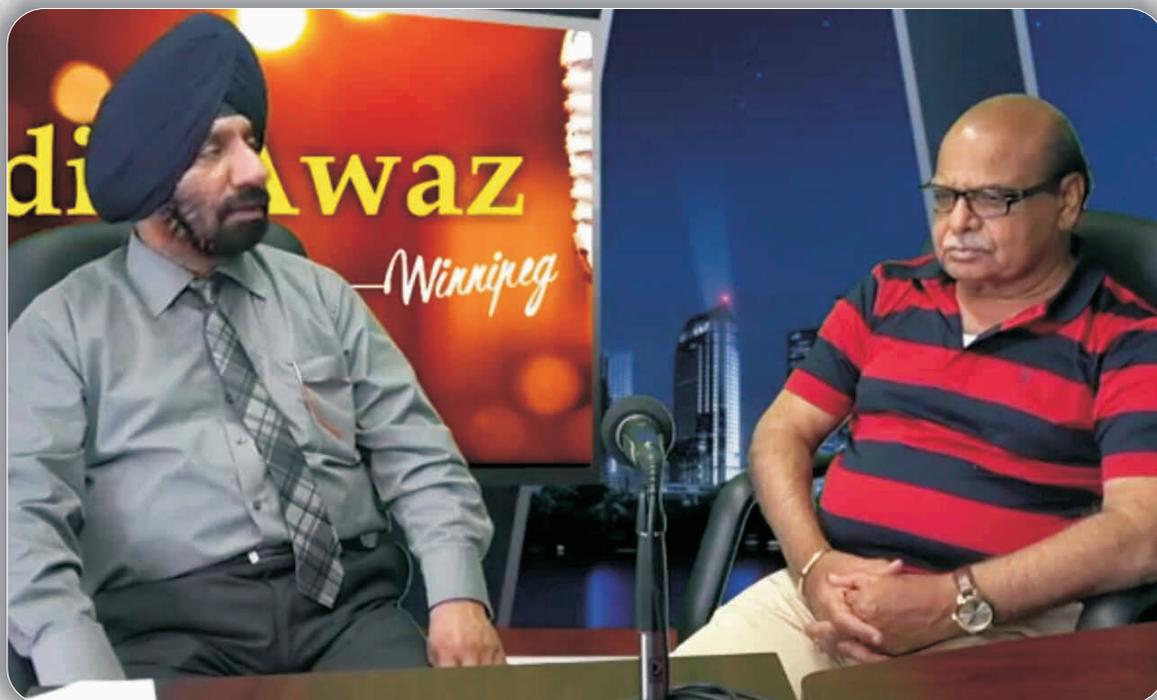
ਪਰ ਸਾਡੀ ਇਸ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸ਼ਾਇਦ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਐਮ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਘਰੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਮ ਵਰਕ ਕਰਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਲੀ ਖੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਕੱਢ ਲਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਮਾਲ, ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾ ਕੇ, ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲਾਂ, ਦੇ ਸੰਭਾਵਨਾ-ਭਰਪੂਰ ਆਰਟਿਸਟ, ਪਾਹੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਜੋ ਹਾਲੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਹੈ) ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸੁਣਨਯੋਗ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://www.facebook.com/radioawazwinnipeg/videos/2098377106842186/UzpfSTeWMDAwMzQ4MzUyMzQ2NDoxNjEwMDgwNjQyNDUxMzcx/>

ਦੂਜੀ ਗੱਲਬਾਤ:

ਮੇਰੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ 'ਤੇ M.P. Singh ਨੂੰ ਵਿਨੀਪੈਗ ਗਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇੱਧਰ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੰਚ (ਪਲਸ) ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲੇ 'ਸਰਦਲ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਮੈਂ ਸਰਦਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਛਪਦਾ ਸੀ। ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਾਂਝ ਕਾਰਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ 'ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਲੋਹੀਆਂ' ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਆਪਣਾ ਸ਼ੌਂਕ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹ ਰੇਡੀਓ ਅਵਾਜ਼? ਲਈ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁੱਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ, 'ਰੇਡੀਓ ਅਵਾਜ਼' 'ਤੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ M. P. Singh ਨੇ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਐੱਮ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਮੇਰੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ 'ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਲੋਹੀਆਂ' ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਾ ਕੇ ਭਾਵੁਕ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਸਟੂਡੀਓ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ "ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਤਾਂ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਕੌਣ ਹੈ?" ਮੇਰੇ ਇਕੱਲੇ ਨਾਲ, ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਘਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਭਾਵ ਪੂਰਤ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://www.facebook.com/radioawazwinnipeg/videos/2098286663517897/>

7. ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਆਪਣਾ?ਤੇ ਵੀ

ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਸਟੂਡੀਓ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਰੇਡੀਓ ਆਪਣਾ' ਹੈ। ਆਖਰੀ 'ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ' 23 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ (ਬੁਲਾਰੇ) 20 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵਿਨੀਪੈਗ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਇਸ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮਨੂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਖੁਰਾ-ਖੋਜ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਹ ਡਾ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਦੇ ਘਰ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਪੁੱਜ ਗਏ। ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਮਨੂ ਨੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨਾਲ 'ਰੇਡੀਓ ਆਪਣਾ'? 'ਤੇ ਲਾਈਵ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ। ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਖਿੱਚ ਕੇ ਮਨੂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ। ਸੰਮੇਲਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੂਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਸਵਾਦੀ ਸਾਗ, ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਪਰੋਸਿਆ, ਨਾਲੇ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਜੁਬਾਨ ਨਾਲ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ।

www.radioapna.com

Radio APNA LIVE

LIVE SHOW

RJ MANU

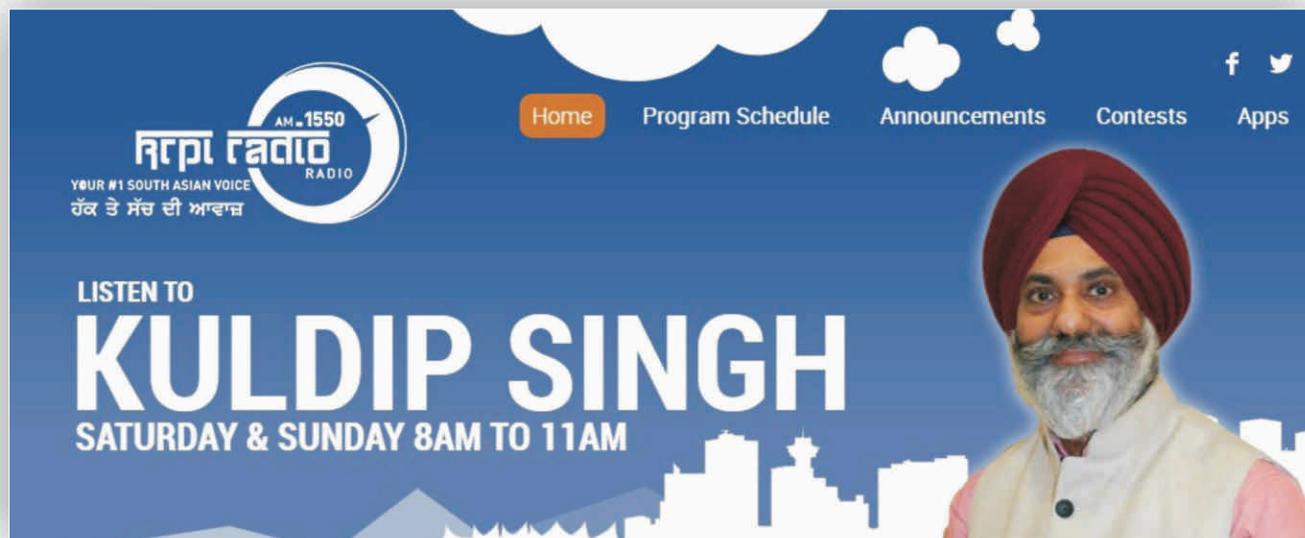
Hello everyone Canadian Time has been changed Since Saturday night now my First Show will be start Monday to Friday News Program 6:30 to 8:30 pm Indian time 8 to 10 AM WINNIPEG MANITOBA TIME Second Show 1 to 3 pm Winnipeg time 11:30 to 1:30 pm Indian time for more information call us on this number 001 204 285 3327 or 001 204 410 3561 don't forget to click our website on www.radioapna.com

'ਰੇਡੀਓ ਆਪਣਾ' ਦਾ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਲਈ ਇਹ ਮੋਹ ਸੰਜੀਦਗੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਹਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ 'ਰੇਡੀਓ ਆਪਣਾ' ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਰੇਡੀਓ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. KRPI-1550 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨਾਲ ਪੇਚਾ

ਸਾਡੀ ਕਨੇਡਾ ਫੇਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਕਨੇਡਾ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨਾਲ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ, ਕੁਝ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ/ਇਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ KRPI-1550 ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ 'ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ' ਵਿੱਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਲੂਮਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ (ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ) ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੀ। ਉਪਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਅਧੋਗਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੁਰਗਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਢਾਹੂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਮੇਲਨ ਰਾਹੀਂ, ਤਾਜ਼ਾ-ਤਾਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਵੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਝੰਡੀ ਹੇਠਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਵਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ।

ਫੇਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇੱਕ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਦਸ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਉਹੋ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਵੇਂ ਰਾਵਣ ਸੀਤਾ-ਸਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਆ

ਕੇ ਵੀ ਧਨੁਸ਼ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਵੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਟਲ ਗਏ। ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫੀ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਵੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢ ਲਈ।

ਲਿੰਕ ਹੈ:

<https://www.youtube.com/watch?v=daRD0WbHfYo&feature>

ਇਹਨਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਉਂਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ? ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਖੱਬੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਲੇਖਕ ਸਭਾਵਾਂ, ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ? ਗਰਦਾਨ ਕੇ, ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ।

ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ 2020
ਦੇ ਰਾਜ-ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਜੇਤੂ
ਕਵਿਤਾ ।

ਕਵਿਤਾ : ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ
ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਕਰਮਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ
ਕਲਾਕਾਰ: ਪ੍ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕਰਵਾਏ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਚਰਵਾੜੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

3. ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਸ਼ਿਰਕੱਢ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੈਸਟ

1. 'ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ' ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ- 5 ਜੂਨ 2018

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਕੋਈ 15 ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਵਲ 'ਭਗੋੜਾ'? ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਅਕੈਡਮੀ? ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸੱਕਤਰ ਸੀ। ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ 'ਭਗੋੜਾ' ਨਾਵਲ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ' ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵੱਸਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਗੇ।

ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਲਈ। ਮੈਂ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਦੀ ਚਿਤਰਕਲਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਇਕੱਤਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਪੋ-ਭੂਮੀ, ਜਰਨੈਲ ਆਰਟ ਗੈਲਰੀ, ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਦੋ ਫਲਾਂ ਦੇ ਝੋਲੀ ਆ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮਨ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਝੁਮ ਉਠਿਆ। ਕੰਮ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਤੀਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਰਕੱਢ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾੱਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੇ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਇਆ।

ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਵਲਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਥੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਣ ਮੰਗੇ ਉਥੇ, ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ, ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ। ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਮਿੱਤਰ ਫੋਟੋ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਾਂ ਯਾਦ ਹਨ। ਉਹ ਹਨ: ਡਾ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਭਵਖੰਡਣ ਰੱਖਰਾ ਅਤੇ ਅੰਗੂਜ਼ ਬਰਾੜ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ

2. ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ- 9 ਜੂਨ 2019

9 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਦੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸੱਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ, ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਵੱਖਰ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਾਲੇ ਇਹ ਸਕੂਨ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਲਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਜੀ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਈ। ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਲਗਭਗ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਸਿੱਟੇ ਨਕਲੇ। ਅੱਧਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਾਲੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

4. ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਕੈਨੇਡਾ-2018 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ-1

(10 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ)

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ

1. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ' ਅਤੇ 'ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ' ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਫੇਰ ਹੱਲ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ 'ਤੇ ਆਯੋਜਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬੱਝੀ। ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ-ਪ੍ਰਮਾਣੀਆਂ ਛੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ (ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਗਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੰਧਮ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ) ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ।

(ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ)

ਉਕਤ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਡਾ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਗਲ, ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ 'ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ' ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ।)

ਬੀਮ: ਪੰਜਾਬੀ, ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹੈ

ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜਾਬੀ ਇਹ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸੰਮੇਲਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਸੀ। ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਤਬਕੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੰਦਿਰਾਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਅਤੇ ਚਰਚਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੇਖਕ ਸਭਾਵਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਬੜੀ ਸਿਆਪਣ ਨਾਲ ਉਲੀਕੀ ਗਈ। ਬੁਲਾਰੇ ਚੁਣਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਗਈ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮਹੱਤਤਾ ਮਿਲੀ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਕੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਫਲ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਸੁਣਾਉਣੀ ਸੀ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦਾ, ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿੱਢੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦੀ ਹੱਡ-ਬੀਤੀ, ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਮੋਢੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਸੁਣਾਉਣੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਬਣਦਾ ਥਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਯਤਨਾਂ, ਮਿਲੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਰਹੇ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫਰੈਂਚ) ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਚਿੰਤਕ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾਕਟਰ ਅਸਮਾ ਕਾਦਰੀ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪੁੱਜਣਾ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜ ਸਕੇ।

ਸੰਮੇਲਨ ਬਾਰੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲੇ (ਤਿੰਨ ਜੂਨ) ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਮ (ਨੌਂ ਜੂਨ) ਤੱਕ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਕੇਵਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਹੋਈਆਂ।

ਪੰਡਾਲ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਅਤੇ ਲੰਗਰ

ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸਟੇਜ ਤਾਂ ਸਜਾਇਆ ਹੀ ਗਿਆ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੰਡਾਲ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਐਲ.ਸੀ.ਡੀ. ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਫੀਸ ਸੌ-ਸੌ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਆਹ ਵਾਂਗ ਸਜੇ ਪੰਡਾਲ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ 5 ਸਿਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਰਿਸਟਲ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ) ਵਿੱਚ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚਾਹ, ਪਕੌੜੇ, ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਲੰਗਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਵਰਤੇ।

ਸ਼ਜਾਵਟ ਦੇ ਨਮੂਨੇ

ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ

ਸਟੀਵ ਪੁਰੇਵਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਹਨ। ਲੰਡਨ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਈ ਸਾਲ ਖਾਕ ਛਾਣ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਦਿਖਾਏ ਜੌਹਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨਾਂ (ਮੈਡਲਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰਾਂ ਆਦਿ) ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ, ਆਪਣੀ Indus Media Foundation ਵਲੋਂ, ਇੱਜਤ ਖ਼ੀਮ ਹੇਠ ਲਾਈ। ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਝੀਤਾ, ਜੋ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਜੀ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਹਨ। L.A. Matheson ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ (ਗੁਰਨੀਤ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਮਨਜੋਤ ਖਹਿਰਾ) ਨੇ, Annie Ohana ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੈਂਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ, ਗਦਰੀ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵੱਲੋਂ

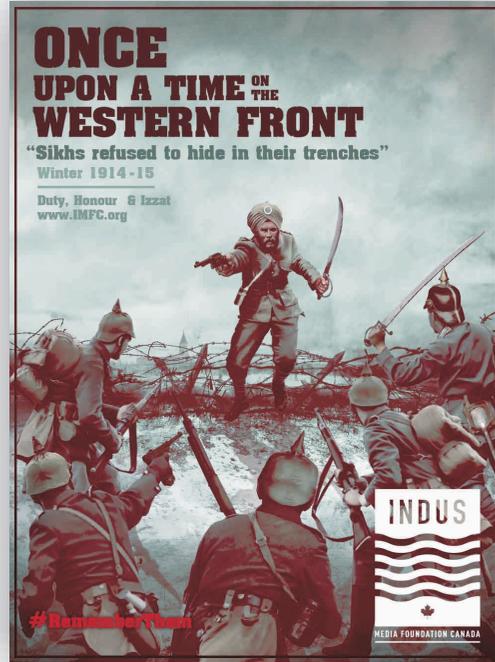

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀ ਝਲਕ

"ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ"

ਦੂਜੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਬਿਗਲ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 'ਚ ਕੁਝ ਨਮੂਨਾ ਝਲਕਾਂ

ਲਿਖੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਟੁੰਬਵਾਂ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਲ ਲਿਆ।

ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ

ਪੰਡਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ (ਸਟਾਲ) ਲਾਈ ਗਈ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਾ (ਪੰਜਾਬ) ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਘਾਰਾ

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਹੱਡ ਤੋੜਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਕਾਂ, ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੰਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਿੱਠੇ ਫਲ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਹੋਇਆ। ਹਰ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਗਲੀਆਂ ਯੋਜਨਵਾਂ ਉਲੀਕਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਏ।

ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨ

(ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਵਚਨ) ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ : ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰੀ (Realtor)। ਵੈਨਕੂਵਰ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ? ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੋ।

ਭਾਸ਼ਣ: <https://www.youtube.com/watch?v=f9km5dMXQh0>

(ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਵਚਨ) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ: ਸਾਬਕਾ ਨੇਵੀ ਅਫ਼ਸਰ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਦਫ਼ਤਰੀ ਏਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।
ਭਾਸ਼ਣ: https://www.youtube.com/watch?v=o0woIb25_98

(ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਵਚਨ) ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ: ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀਆਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਨ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਅੜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ।

ਭਾਸ਼ਣ:

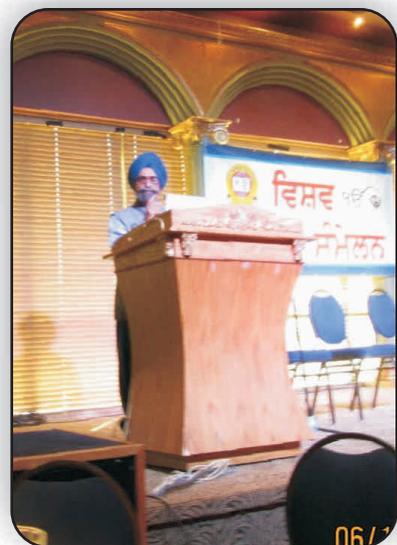
<https://www.youtube.com/watch?v=RQVJl0ibeC4>

(ਚੌਥਾ ਪ੍ਰਵਚਨ) ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

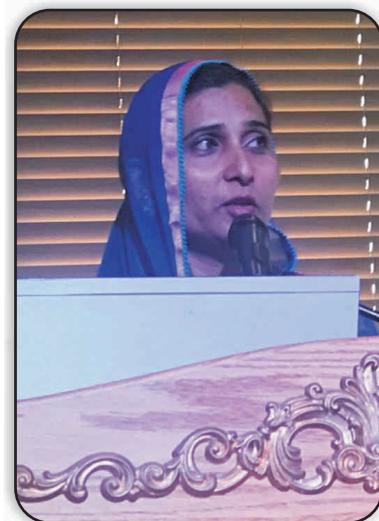
ਭਾਸ਼ਣ:

<https://www.youtube.com/watch?v=Tj0jzKM736I>

(ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਵਚਨ) ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਵਾਸੀ। ਉਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ (BSc in Aerospace Engineering, MS in Engineering Management) ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ (Sikh Research Institute and the Panjab Digital Library)। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਗੁਰ ਦੱਸੇ। ਭਾਸ਼ਣ:

<https://www.youtube.com/watch?v=jr0npkYzZYs>

ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ: ਡਾ: ਅਸਮਾ ਕਾਦਰੀ- ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਕਿਸੇ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਡਾਕਟਰ ਅਸਮਾ ਕਾਦਰੀ ਜੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਵਚਨ ਦਾ ਲਿੰਕ

<https://youtu.be/DHx-fM9kx7M>

ਸਨਮਾਨ

"ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ"

ਦੂਜੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਬਿਗਲ

5. ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸੰਮੇਲਨ

ਕੈਲਗਰੀ ਸੰਮੇਲਨ

ਯੁਗਮਿਤ ਸੰਗ

Federation of Sikh Organizations of Canada
ਯੁਗਮਿਤ ਸੰਗ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਸੰਘ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ 2018

ਕੋਨੋਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਕੋਨੋਡਾ ਵਲੋਂ
ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ 'ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ'
ਹੇਠ ਕਿੱਥੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਭਾਰਤ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੋਨੋਡਾ
ਦੋਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਪੇਰੀਓਰੀ ਯੂਥ ਕੌਂਸਲ।
ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਾਂਝੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਓ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਕੋਨੋਡਾ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਆ ਕੇ ਸੋਚੋ ਤੇ ਖੁੱਬ ਕਰੋ ਤਕ

ਮਿੱਤਰ ਸੋਨ ਮੀਰ (ਭਾਰਤ)	ਭਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ (ਭਾਰਤ)	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਖੋ (ਭਾਰਤ)

ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, 15 ਜੂਨ 2018

ਸ਼ਾਮ 6:00 ਤੋਂ ਰਾਤ 8:00 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕਲਚਰਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ

61, ਮਾਰਟੀਨਡੇਲ ਡਰਾਇਵ, ਐਨ.ਈ., ਕੈਲਗਰੀ
ਚਾਰ ਪਾਟੀ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਖੁੱਬ ਹੋਵੇਗਾ।

ਢੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੇਠ ਕਿੱਥੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੰਸਕਰਣ ਕਰਕੇ ਫੋਨ ਕਰੋ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ : 403-590-0970

ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ

ਦੂਜਾ ਸੰਮੇਲਨ 15 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 06:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 08:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕਲਚਰਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਕਮਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਕੈਲਗਰੀ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਕੈਲਗਰੀ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਤਕਨੀਕੀ ਖਰਾਬੀ ਕਾਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਘੰਟੇ ਲੇਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ

(ਕੈਲਗਰੀ ਸੰਮੇਲਨ
ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਸੱਸਣ)

ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ। ਉਡੀਕ-ਉਡੀਕ ਥੱਕ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਸਰੋਤੇ ਸਾਡੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਹੜੇ ਸਿਰੜੀ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦੀ ਦਾਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨੇ ਪਏ। ਬਹੁਤ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਤਕਨੀਕੀ ਅੜਿੱਕੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮਾਗਮ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਕਮੀ ਅਸੀਂ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ।

ਐਡਮਿੰਟਨ ਸੰਮੇਲਨ

ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ

(ਐਡਮਿੰਟਨ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਸੱਸਣ)

ਤੀਜਾ ਸੰਮੇਲਨ 16 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਐਡਮਿਟਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਐਲਬਰਟਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਸਨ।

ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ

'ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ' ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਠਿਤ 'ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ' ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਸੀ। ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਉਪ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੀਬੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਜੱਸੀ ਪੰਨੂ, ਪਰਮਦੀਪ ਚੱਢਾ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਅਤੇ ਹਸਮੁੱਖ ਪਾਂਡੇ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੀਆਂ ਨਾਮੀ-ਗੁਮੀ ਹਸਤੀਆਂ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਸਮੇਰ ਕੌਰ, ਜੱਸੀ ਪੰਨੂ ਅਤੇ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਮੁੱਖ ਸਨ। ਗੁਰਹਰਜੀਤ ਕੌਰ (ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ) ਸੰਧੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਲੇ ਜ਼ਮਾਨਿਆਂ (1963-66) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਦੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਫਖਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। 8 ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧਵਾਂ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰੀ ਕੀਤੀ। 1974 ਵਿਚ ਵਿਨੀਪੈਗ ਆ ਕੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁੜ M.Ed. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮੈਨਿਟੋਬਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਕ ਸਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ। ਜੱਸੀ ਪੰਨੂ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਫਾਇਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਮਾਣਮੱਤੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਚਾਬੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਭਾਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਸਮੇਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਕੇਅਰ ਫੋਰ ਕੌਰ ਸਵਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਕੇਅਰ' ਵਿਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਿਨ ਦੂਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਮੌਹ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਉਂਝ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ ਮਿਸ਼ਾਲ? ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ। ਚੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਨਾਮੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ।

ਸੰਮੇਲਨ 30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ ਸੈਪਲਸ ਕਾਲਜੀਏਟ 'ਤੇ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਚਾਖਚ ਭਰਿਆ ਹਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਸੀ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਰਜੀਤ ਵਿਰਕ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ। ਵਕਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਗਹਿਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈ ਝੜੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਰਾਹੀਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ।

ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ   ਸ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੋੜਾ   ਬੀਬੀ ਗੁਰਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਕੈਲਗਰੀ ਵਾਂਗ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਵੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਵੀ, ਵਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਭਾਗ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ। ਵਕਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਰਨ ਕਿਨਾਰੇ ਪੁੱਜਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਹੜੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ। 'ਇੱਥੇ ਬੈਠੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ ?? ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪਿੱਛੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਤੱਕ ਉਹ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਤ ਸੁਭਾਅ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਡਾਹੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਇੱਥੇ ਹੀ ਠਹਿੰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਕਾਪੀ ਵੀ ਠਹਿੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹਨ । ਇਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉਪਰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ।

6. ਸਾਡੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ

1. ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ- ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਬਣ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ

ਨੋਟ:- ਸ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਾਰਿਸ? ਲੇਖ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

ਸ. ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ

ਭੈਣ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਅਨਮੋਲ ਸੁਗਾਤਾਂ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾਚਾਰੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਅਮਰ ਪਾਤਰ 'ਭੂਆ' ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਸੰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹੇ, ਸਾਡੇ ਹੱਥੋਂ ਹਾਲੇ ਇਹ ਖਾਸਾ ਖੁੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਾਲੀ ਸਾਡੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਭੈਣ ਨਿਰਮਲ, 'ਭੂਆ' ਦਾ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਖਾਤਰਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਸਮੇਂ ਨਿਰਮਲ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਕੁੜੀ ਵਾਂਗੂੰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੁਬਕੀ-ਹੁਬਕੀ ਹੰਝੂ ਵਹਾਏ ਤਾਂ ਅਨਮੋਲ ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਨਮ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਜੀ ਵੀ ਗਮਗੀਨ ਹੋ ਗਏ। ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਖੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅਸਹਿ ਦਰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਅਸਾਰ ਤੱਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੁੱਥਰ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਬੁਢਾਪੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਡਿੱਗੇਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਭੈਣ ਤੋਂ ਵੀਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਮਲ ਨੇ ਉਹ ਖੁੰਡੀ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। 16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਕੈਲਗਰੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। 18 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗਰਚਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਰੂਸ ਵੱਲ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੁੜ ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਸਕਣਾ। ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹ ਖੁੰਡੀ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਲੈ ਜਾਣਾ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਏਗੀ। ਇਸ ਖੁੰਡੀ ਨੇ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ 'ਮੇਰੀ ਬੀਬੀ' ਬਣ ਕੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਦਿਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਡਿੱਗਣੋਂ ਬਚਾਇਆ। ਨਿਰਮਲ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਇਹ ਖੁੰਡੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰਬੜ-ਸਟੀਲ-ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ 'ਸਾ ਡੰਡਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸਗੋਂ ਲੋੜ ਸਮੇਂ ਬਾਂਹ ਫੜਕੇ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ 'ਭੈਣ' ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਈ ਹੈ।

2. ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ- ਅੰਤਰ ਸਿੰਘ ਅਣਛੋਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ , ਅੰਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਸ. ਅੰਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਾਗਮ ਵਾਲਾ ਪੂਰਾ ਦਿਨ (10 ਜੂਨ) ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਅਣਛੋਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ। 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀਆਂ ਪੌਸ਼ ਕਲੋਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ- ਦਿਓਕੰਦ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਏ। ਸਾਡੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ 'ਤੇ, ਫੇਰ ਸਰ੍ਹੀ ਦੇ ਪੰਜਾਹ-ਪੰਜਾਹ ਏਕੜਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮਾਂ ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਯਥਾਰਥਕ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾਇਆ। 28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸਥਿੱਤ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿਆਟਲ ਸ਼ਹਿਰ ਲਿਜਾ ਕੇ, ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਆਟਲ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੇ ਪਰ ਸੁਖਾਵੇਂ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ।

3. ਕੈਲਗਰੀ ਦਾ ਮੇਜ਼ਬਾਨ- ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵਰਗੇ ਘਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੁਚੱਜੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਝਲਕ

ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ 'ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ'?

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਕੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਹ ਬੜੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਚਿਤਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਜਿਵੇਂ 'ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ', 'ਲਿਵਿੰਗ ਏਰੀਆ' ਅਤੇ 'ਫੈਮਲੀ ਏਰੀਆ' ਆਦਿ। ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਸੀ। ਖਾਸਕਰ ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ ਬਾਰੇ। ਇੰਨਾ ਕੁ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਰਵਾਰ ਨੇ ਆਪ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੌਜ ਮੇਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ? ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ 'ਤੇ ਸੁਆਦੀ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ 'ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ 'ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ' ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਇੱਛਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪੱਛਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬਾਰ-ਬੀ-ਕਿਉ 'ਈ ਇਜਾਦ ਭਾਵੇਂ' ਮਾਸ ਭੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ (ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ) ਨੇ, ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਆਲੂ, ਸ਼ਕਰਕੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਛੱਲੀਆਂ ਵੀ ਭੁੰਨੀਆਂ।

4. ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ-ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ

ਵਿਨੀਪੈਗ ਅਸੀਂ ਛੇ ਜਣੇ ਗਏ ਸੀ। ਦੋ ਇੱਕਲੇ-ਇੱਕਲੇ ਅਤੇ ਦੋ ਪਰਿਵਾਰ। ਛਤ੍ਰਿਆਂ ਦੇ ਠਹਿਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਡਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ, ਸ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵਾਲੀਏ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਵਿਚ ਬਣੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਰਾਤਾਂ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਰਹੇ। ਵਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਾਲੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾਚਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹੀ ਹਨ।

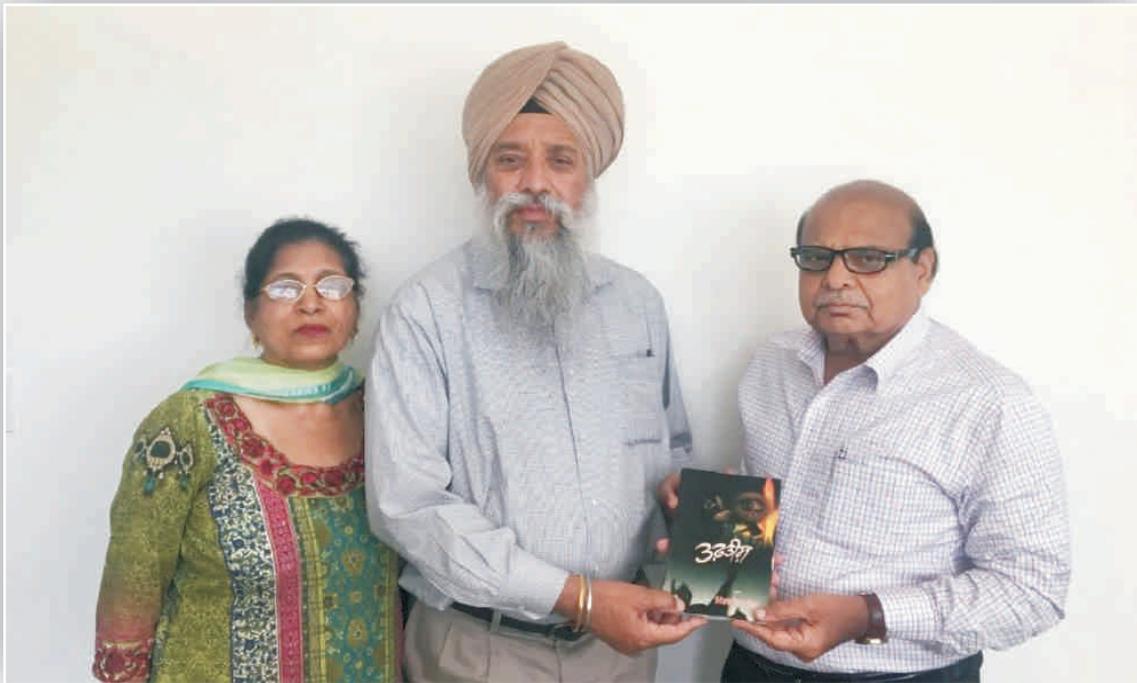

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ , ਮੀਤ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਤ

5. ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ-ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ, ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਐਲ.ਐਮ.ਓ. ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਇਸ ਸੇਵਾ ਬਦਲੇ ਪੰਜਾਹ-ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਤੱਕ, ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲਦੇ ਹਨ। ਗਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੀਸੀਆਂ ਲੋੜਵੰਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਐਮ.ਓ. ਬਿਨਾਂ ਧੋਲਾ ਲਏ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਫੇਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਸੀ। ਵਿਹਲ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਲੰਬੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, 'ਝਫ਼ਤੀਸ਼' ਨਾਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕਰਨ 'ਚ ਮੈਂ ਨੂੰ ਡਾਹੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਕੈਨੇਡਾ ਫੇਰੀ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਚਿਰ-ਜੀਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਕੈਮਰਾ ਸੀ, ਨਾ ਟੈਬ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ। ਸਾਰੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇਹ ਘਾਟ ਰੜਕਦੀ ਰਹੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇਕ ਟੈਬ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਗਾਲਿਬ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮਾਲ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਕ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਟੈਬ ਪਸੰਦ ਤਾਂ

ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਐਲ.ਐਮ.ਓ. ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਇਸ ਸੇਵਾ ਬਦਲੇ ਪੰਜਾਹ-ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਤੱਕ, ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲਦੇ ਹਨ। ਗਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੀਸੀਆਂ ਲੋੜਵੰਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਐਮ.ਓ. ਬਿਨਾਂ ਧੋਲਾ ਲਏ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਫੇਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਸੀ। ਵਿਹਲ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਲੰਬੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਡਿਫ਼ਤੀਸ਼ ਨਾਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕਰਨ 'ਚ ਮੈਂਨੂੰ ਡਾਹਢੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਕੈਨੇਡਾ ਫੇਰੀ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਚਿਰ-ਜੀਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਕੈਮਰਾ ਸੀ, ਨਾ ਟੈਬ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ। ਸਾਰੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਹ ਘਾਟ ਰੜਕਦੀ ਰਹੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇਕ ਟੈਬ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਗਾਲਿਬ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮਾਲ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਕ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਵਾਲਾ ਟੈਬ ਪਸੰਦ ਤਾਂ

**ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਵਲ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ**

ਆਇਆ ਪਰ ਟੈਬ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੰਜਾਬ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਲੱਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਗਰੰਟੀ ਲਈ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਖਰਚਣੇ ਪੈਣੇ ਸਨ। ਮਨ ਜਕੋ-ਤਕੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਗਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਦੁਬਧਾ ਬੁੱਝ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਬ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਫੜਿਆ, ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੋਝੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਆਏ ਗਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕੀਮਤੀ ਟੈਬ ਗਿਫਟ ਕਰਕੇ। ਗਿਫਟ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਨਾਂਹ-ਨੁੱਕਰ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗਿਫਟ ਮੈਂਨੂੰ ਫੜਾਉਂਦੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ: ਇਹ ਇੱਕ ਖੱਬੂ (ਲੈਫਟ) ਦਾ ਖੱਬੂ ਨੂੰ ਗਿਫਟ ਹੈ। ਨਿਰਉਤਰ ਅਤੇ ਮਾਲੇ-ਮਾਲ ਹੋਏ ਨੇ ਮੈਂ ਗਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ: ਇਸ ਕੀਮਤੀ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਮ ਲਈ ਨਹੀਂ।"

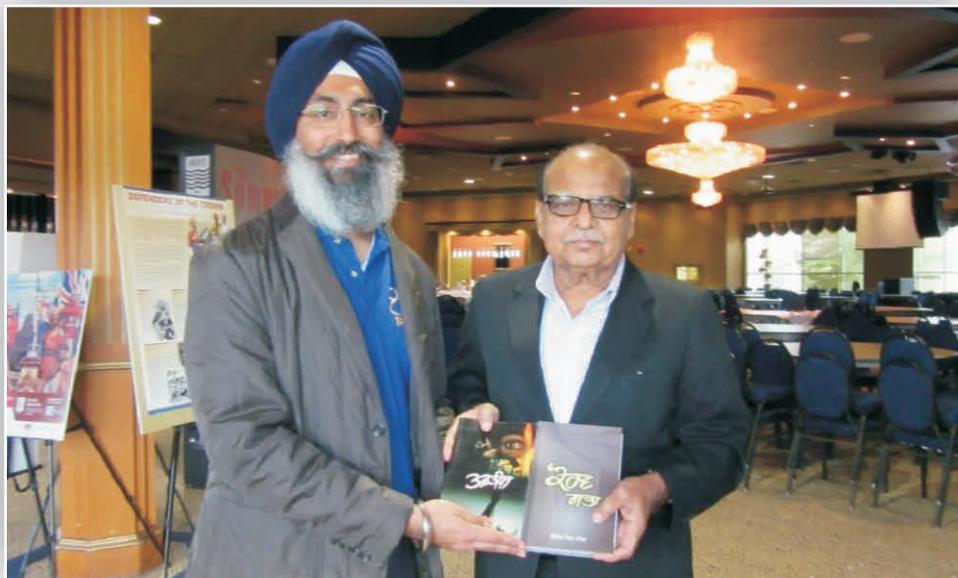

7. ਤਿੰਨ ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਕੈਨੇਡਾ ਫੇਰੀ ਦੋਰਾਨ ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੇ ਯੁੱਗ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਜਿਹੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

1. 'ਨੌਜਵਾਨ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ'—ਸ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੈਕਸਾਸ

ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ 'ਨੌਜਵਾਨ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ' 'ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਸ.ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਰ੍ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਹੀ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਮੁੜ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਹ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ।

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੈਕਸਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

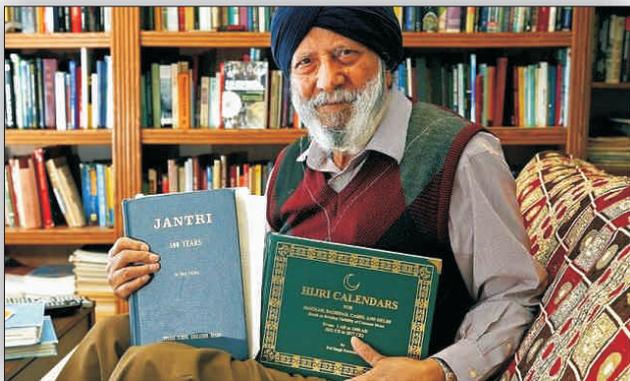
9 ਜੂਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਾਗਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਂ। ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸ.ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਹੀ ਆ ਗਏ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੇਵਲ 30 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਨਾਵਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਲਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਮੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਗੱਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ 10 ਜੂਨ ਵਾਲੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਵਚਨ।

ਲਿੰਕ:

<https://www.youtube.com/watch?v=jr0npkYzZYs>

2 'ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ' ਦੇ ਸਿਰਜਕ-ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਐਡਮਿੰਟਨ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਤੇ ਹਿਜਰੀ ਕੈਲੰਡਰ 'ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਸ. ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਦੀ ਤਪ- ਭੂਮੀ ਇਹੋ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਦੇਖ ਕੇ ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਇਉਂ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਅਲਬਰਟਾ ਫੇਰੀ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

'ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ' ਦੇ ਸਿਰਜਕ-ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਪ੍ਰੋ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਪੁਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ

ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪੁਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਮੋਹ ਜਤਾਇਆ। ਲੰਬੇ-ਚੌੜੇ ਕਾਫਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਟੀਆ (ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਘਰ) ਲਿਜਾ ਕੇ ਜਲ-ਪਾਨ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡਾ ਥਕੇਵਾਂ ਲਾਹਿਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਬੇਸਮੈਂਟ ਵਾਲੇ ਤਪੋ-ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ। ਆਪਣੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿੱਦਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੈਂਕੜੇ ਦੁਰਲੱਭ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਏ। ਵੱਡੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦੇ ਜਾਦੂਈ ਨਮੂਨੇ ਦਿਖਾਏ। ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ।

ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਹਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਪੋ-ਵਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਣਾਏ।
ਲਿੰਕ ਹੈ

<https://www.facebook.com/kuldip.singh.90/videos/2255085841168541/?t=8>

3. ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਸਰਦਾਰ - ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ

ਪੂਰੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਲ ਵਿਚ 6-6 ਮਹੀਨੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਬਰਫ ਹੇਠ ਧੱਸੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵਸੇ, ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਵਿਰਸਾ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਗਮ ਰਚਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਹਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਰਜਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਵਿਨੀਪੈਗ ਦਾ ਸਰਦਾਰ' ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਰਜ:

1. ਵਿਨੀਪੈਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲ

ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, 2012 ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਨੀਪੈਗ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। 20 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਪੱਲਿਓਂ ਖਰਚ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਦੋਸਤਾਂ ਭੇਂ ਇੱਕਠਾ ਕਰਕੇ, ਧਰਮ, ਸਾਹਿਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁਜ਼ੂਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। 2013 ਤੋਂ, ਹਰ ਸਾਲ, ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਨਾਗਾ ਇਹ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ, ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਦੇਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਕੋਨਾ' ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਬਹੁਮੁੱਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਫਖਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹਿਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਿਜਾ ਕੇ, ਬੜੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨਾਲ ਇਹ ਕੋਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੁਭਾਗ 22 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਸਰਦਾਰ - ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

2. ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਦੇਹਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, 'ਜਿਸਨੇ ਲਾਹੌਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਜੰਮਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ'। ਵਿਨੀਪੈਗ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿਚ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ (2014 ਵਿੱਚ) ਇੱਕ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਨੀਪੈਗ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਹੀ ਅਧੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਵਪੂਰਤ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਲਿਆ ਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੈਲਰੀ ਵਿਚ ਸਜਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਕੂਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਸਾਡੇ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਯੋਧਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹੋਰ ਮੱਠੁਖੀ ਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ, ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਸਾਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਮੂਲ ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ (ਲਾਲ ਭਾਰਤੀਆਂ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਏ (ਜਾਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ) ਲੋਕਾਂ (ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਯੋਧਿਆਂ ਆਦਿ) ਦੇ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਘਾਣ 'ਤੇ ਹੁਣ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਨੂੰ, ਬੜੇ ਫਖਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੱਠੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਕਿਧਰੋਂ ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦੀ!

3. ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ

ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ। ਫੇਰ ਵੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਮੋਹ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਂ 'ਅਣਮੁੱਕ

ਵਿਆਜ' ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਲਿਖੀ ਪੁਸਤਕ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਲੇਠੀ ਸੰਤਾਨ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਲੋਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਹ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਠਰੁਮੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਵਿਹਲੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਨੀਪੈਗ ਹੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕਾ ਵੀ ਲਈਆਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਸੁਆਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਵਾਲੇ ਦੇ ਛੇ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਵੀ ਬੋੜੇ ਲੱਗੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਠ ਕਰਨਾ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਨਵਾਦ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ, ਖਾਸ ਕਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦਾ, ਉਸਦੇ ਜੁਲਾਈ 2018 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਤਹਿ ਦਿੱਤੇ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲ ਖੋਲ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

8. ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਫੇਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭਟਕੇ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਿਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਉਠੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ। ਉਥੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਨੁਕਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਏ। ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਉਠਦੇ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਉਹ ਸਾਥੋਂ ਢੇਰਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦੇ ਸਨ,

"ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ"

ਦੂਜੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਬਿਗਲ

ਨਾਲੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨ? ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਸਾਂ:

1. ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੰਦਾ ਮੰਗਣ ਇੱਧਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ? ਨਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਓ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਕੇ। ਜੇ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਾਅਦਾ ਲਓ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਏਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਏਗੀ।

2. ਜੇ ਕਿਸੇ ਇੱਧਰ ਆਏ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਾਲ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੋ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

3. ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਪੇ ਬਣੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਧਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਰੋਤੋਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ/ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਠਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਛਪਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਦੀਆਂ ਹਨ।

4. ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਬਿੱਤ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਣਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਗਿਆਂ ਦੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲੇ ਜਵਾਈਆਂ ਵਾਂਗ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਬੈਠੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ। ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਬਿੱਤ ਬਰਾਂਚਾਂ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਆਪਣਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਸਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ। ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਓ ਕਿ ਜੇ 'ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭਾਜੜਾਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੈਂਕ, ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋ-ਦੇਖੀ, ਉਸੇ ਡਰੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਵੀ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਹਿਤ

1. ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ।
2. ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਓ।
3. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੋ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ

+91 98556-31777
+91 85287-58228
www.punjabibpb.org

ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਡਾਹਵੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਆਸ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਵੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਹੀ ਭੋਗ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿੱਢੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜਗਜ਼ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਉਲਝ ਜਾਣ।

ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਹੁਣ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਖੁੱਸੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ।

ਗਰਚਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਚਾਰੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ (ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ), ਮੈਂ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਘਾਟਾਂ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੀਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, 01 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਘਟੌੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਸਮੁੰਦਰ ਮੰਥਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਅਨਮੋਲ ਰਤਨ ਹੱਥ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ' 'ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ। ਘਟੌੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ।

ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਸੁਝਾਏ ਹਨ :-

1. ਪਿੱਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਫੁਰਾ ਮਾਰਿਆ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।
3. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਵਿਚਲੀਆਂ *ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ* ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੀਤੀ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 2001 ਦੀ ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 2001 ਵਿਚ 91.7 ਫੀ ਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੱਸੀ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।
5. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਤ (ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਹੈ) ਦੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਖਤਰਾ: ਸਮੁੰਦਰ ਸੁੱਕਣ ਬਾਅਦ (ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੇ) ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਅਤੇ ਨਦੀ ਨਾਲੇ ਵੀ ਸੁੱਕ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ।
6. ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਵੱਡੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ (ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸੇ) ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਕੀ ਕਰਨ? ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ:-
  - (ੳ) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?
  - (ਅ) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਆਪੇ ਬਣਿਆ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਇੱਧਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ।
  - (ੲ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
  - (ਸ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
  - (ਹ) ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ, ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ

- ਮਤਾ ਨੰ: 1 ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਰਫੁੱਲਤਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰੇ ਤਾਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ:2 ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੇ ਆ ਰਹੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ:2 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ: 3 ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਲੇਬਸ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ:4 ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੇ ਸੁਧਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ:5 ਸਰਕਾਰੀ, ਅਰਧ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ:6 ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਰਾਜਾਂ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਪਰਫੁੱਲਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਮਤਾ ਨੰ:7 ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੀ-ਬੋਰਡ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੁਰਜੇਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 'ਗੁਰਮੁਖੀ ਯੂਨੀ ਗਲੋਬਲ ਕੀਅ ਬੋਰਡ' ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਪਣਾਉਣ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ “ਗੁਰਮੁਖੀ ਯੂਨੀ ਗਲੋਬਲ ਕੀਅ ਬੋਰਡ” ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਕੀਅ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ।

ਮਤਾ ਨੰ:8 ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਨਿਗਾਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਲੱਚਰਪੁਣੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਉਪਰੋਕਤ ਮਤਿਆਂ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ:-

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ - ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ।
ਸ. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ - ਨੇਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ
ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ - ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ- ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾਂ ਜੀਆ ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ ॥

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲੁਧਿਆਣਾ

ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਕਰਮਸਰ , ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਦਰਵਾੜਾ

ਪ੍ਰਾਰਥਕ

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਾ , ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲੁਧਿਆਣਾ , ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ

Second Report by: Dr. Shabnam Arya Malhi

REPORTING OF ONE DAY VISHAV PUNJABI CONFERENCE

JUNE 10TH, 2018

VENUE: CRYSTAL BANQUET HALL, SURREY, BC

ORGANIZERS:

**CANADIAN SIKH STUDIES AND TEACHING SOCIETY AND
FEDERATION OF SIKH SOCIETIES OF CANADA.**

The world Punjabi conference started at 10am sharp. Dr. Kamaljit Kaur Kambo stage secretary welcomed the gathering of about 500 guests from Vancouver, Toronto, U.K. India and U.S.A. The message of the first two speakers was presented through video. Dr. Asma Kadri said that language of the ruling class is different from that of the masses. She also views that if Punjabi language is to survive it must be brought into the fold of everyday living and usage. Thereby meaning that a language cannot be separated from the culture and people it originally belongs to.

Professor Gurwant Singh maintained that Punjab is the land where the first human being started to dwell giving reference of Sh. Sunil Chatterjee, he said that Punjabi Boli predate Harrappan civilization. He observed that it was the language of “Pindu Sabhyachar” prior to the Harrappan era. For survival and promotion of Punjabi language he put forward certain positions;
Development of a solid model of Punjabi language learning;
Inclusion of use of Indian text of Punjabi for appearing in ILETS;
Use of Punjabi language on social media i.e. Chatting/Conveying message etc.

Dr. Gurwinder Singh Dhaliwal raised the point from ground level. He said that if Punjabi is to service in fourth generation diaspora, it can only be through Punjabi speaking mothers. He regretted the fact that although Punjabi is being taught in schools in Canada as an optional subject there are few takers! He gave a call that Punjabi must have on their visitor card, printed in Punjabi along with English. He further said that a collective effort should be made to raise a Punjabi to the status of one of the languages of Canada, officially.

Sardar Mahinder Singh Sekhon, who works personally on grass route level amongst college students, cultural gatherings, bus stops, railway stations, parks and other public places, gave the slogan “Language belongs to Region and not to Religion”. He observed that Punjabi language is a binding force in all the three Punjabs ... in India, in Pakistan and in Canada. He felt disillusioned that Punjabi language was removed from the new Adhar Card. He suggested that teaching learning of Punjabi should be made compulsory till class tenth in all the public and private schools in Punjab India. Citing the example of

Bengal, India he said that all government offices in Punjab must have forms and stationery in Punjabi along with in all the government department for the benefit of the people.

Sh. Mittar Sain Meet, Lawyer from Ludhiana dealt with the topic from the legal as well employment angle. He brought to light the fact that it was on first January 1967 the law was passed to make Punjabi the “Raj Bhasha” of Punjab but till date it not seen the light of the day on Punjab Gazette”. He regretted that Punjabis living in Canada are more concerned about the status of their mother tongue and use more Punjabi than those living in Punjab in India. He quoted the example of Tamil Nado where all law was got translated into Tamil language in a short period of nine years. Moreover, in Tamil Nado there is no hindrance in the use of their mother tongue till the high court level. Whereas in Punjab the copies of court judgement are provided in English language making it difficult for common people to understand.

Relating the issue of Punjabi to employment, he suggested that a large number of Punjabi youths can be pooled into the fold of employment if they are assigned with the task of translating the laws into Punjabi language. He further said that in 2008 survey 97.09% population of Punjab gave in writing that their mother tongue is Punjabi thereby proving that language belongs to a region.

Dr. Parmjit Singh Sidhu dealt with the topic from linguistic point of view. He maintained that the famous “sur parnali” is found only in Punjabi as compared to other Indian languages. He also told that in bygone eras, the Takari Lipi was used in Himachal also matched at some points with Punjabi. He commented that the first generation of immigrants from Punjab learnt English from their employment and environment, the second generation learnt Punjabi from home environment and the third generation is using Punjabi neither in home environment nor outside! He suggested setting of Play-Way schools for Punjabi learning for the fourth and fifth generation children.

Sardar Harinder Singh the last speaker at the conference spoke from the view point of Punjabi youth of today. He advocated the use and application of modern language learning technique to teach Punjabi to the younger generation. He stressed upon the need to start teaching Punjabi language with help of literature produced by sages and the saints of Punjab. He further emphasized that with new invention new phraseology gets added to language hence there is a dire need for university to take up the cause of Punjabi in a big way. He took pride in the fact that Punjabi is being spoken for the large eight hundred years, and that there are at least fifteen dialects of Punjabi and also that Punjabi is the tenth largest spoken language in the world.

With a note of thanks to the supporters, promoters and the audience by Sardar Mota Singh Jheeta, the 18th Vishav Punjabi Conference concluded at 5.30 p.m.

Contact: 604-765-3063.

Email: shabnamarya08@gmail.com

ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ

INTERNATIONAL PUNJABI CONFERENCE

Unit #108 – 1083 East Kent Avenue, Vancouver, BC Canada V5X 4V9

Tel: (604) 307-3800 E-mail: cssts25@yahoo.com

ਮਿਤੀ: ਜੁਲਾਈ 24, 2019

ਮਾਣਯੋਗ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ

ਸੈਕਟਰ 1

ਚੰਡੀਗੜ, ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ- 160001

ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ,

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਸਰ੍ਹੀ ਵਿਖੇ 10 ਜੂਨ 2019 (ਵੈਨਕੂਵਰ ਸ਼ਹਿਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ) ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਸਰੋਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਸਦੇ ਹਨ (ਲਗਭਗ 135 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ) ਉਥੇ-ਉਥੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਹਾਲੈਂਡ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਗਰੀਸ, ਦੁਬਈ, ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਿਰੂ ਤੋਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਭਿੱਜੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਆਪਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਓ। ਸਮੁੱਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੂਚੀ ਪੱਤਰ ਅਤੇ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ)

ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ

ਸਰ੍ਹੀ - ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ 10 ਜੂਨ 2019 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕੈਲਗਰੀ, ਐਡਮਿੰਟਨ (ਐਲਬਰਟਾ) ਅਤੇ ਵਿਨੀਪੈਗ (ਮੈਨੀਟੋਬਾ) ਵਿਖੇ ਵੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਉਘੇ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸੁਭਚਿੰਤਕ

ਦਸਤਖਤ;

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ

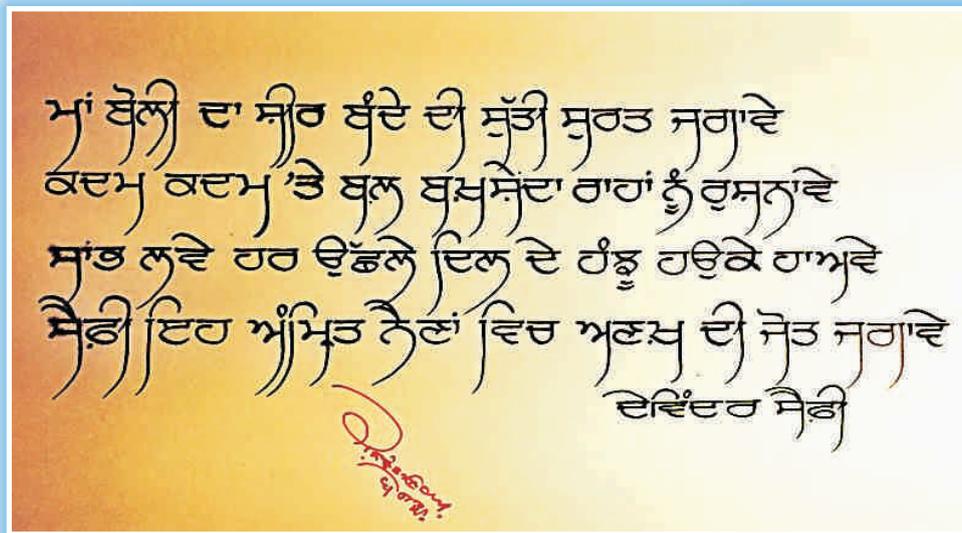
ਵੈਨਕੂਵਰ ਬੀ. ਸੀ.

ਉਤਾਰਾ :

- ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਰਿਕਾ - ਨੇਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ
ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ - ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ- ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਨੋਟ: ਇਹ ਮਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ।

ਦਾਣੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਨਾਮ

List of Donors

NAME	Amount
A-1 Doors Moulding Ltd	\$500.00
Akali Singh Sikh Society	\$4,100.00
Alpha Mortgage House Corp	\$1,000.00
AMC	\$1,000.00
Basant Motors	\$500.00
Bestway Carpets Ltd.	\$250.00
Bhai Kahan Singh Foundation	\$500.00
Canada wide Immigration Serv	\$150.00
Candian Ramgarhia Society	\$1,000.00
Coventry Development Ltd	\$254.00
CPS Enterprises Std.	\$500.00
Crystal Carine TS Inc	\$500.00
Eminence Development & Const.	\$1,000.00
Fiber Tech Distributers	\$1,000.00
G.N.S.R. Centre	\$1,500.00
Gurdwara Dashmesh Cul Centre	\$1,500.00
Gurdwara Sahib Dasmesh Darbar	\$500.00
Gurudwara Dukhnavaran	\$1,000.00
H & R Mechanical Ltd	\$500.00
Hans Demolation & Exca Ltd	\$500.00
K.S. Garcha Coventry Dev. Ltd	\$2,500.00
Khalda Diwan Society New West	\$500.00
Khalsa Credit Union	\$1,500.00
Khalsa Darbar Society	\$500.00
Khalsa Diwan Society	\$50.00
Khalsa Diwan Society	\$50.00
King George Station	\$500.0
Kuldip & J Singh Enterprises Ltd	\$500.00
National Drywall Ltd	\$1,000.00
P. S. Randhawa Investment Ltd.	\$500.00
Panorama West Homes Ltd	\$500.00
Rahul Glass Ltd	\$500.00
Sangra Enterprises	\$151.00
Sri Guru Singh Sabha Gurdwawra	\$500.00
Amar Pal Singh	\$50.00
Amariit Singh Sehmbi	\$10.00

Amrik Singh Nijjer	\$20.00
Amrik Singh Sihota	\$50.00
Avtar Guru & Parmjit Guru	\$1,000.00
Avtar Singh Chohan	\$20.00
Bahader Singh Sandhu	\$20.00
Baldeesh Singh Khaira	\$550.0
Baldev Singh Jawanda	\$20.00
Baldev Singh Rakhra	\$1,200.00
Baldev Singh Sandhu	\$300.00
Baldev Singh Hundal	\$100.00
Balwinder Singh Jagdeo	\$50.00
Bawa Singh Hoonjan	\$50.00
Bhalwinder Singh Warakh	\$100.00
Bharpur Singh Gill	\$250.00
Bhupinder Singh Ghtaura	\$500.00
Bhupinder Singh Grewal	\$200.00
Chanandeeep Kaur	\$50.00
Charanjit Singh Bal	\$20.00
Charanjit Singh Randhawa	\$1,520.00
Daljeet Singh Sandhu	\$200.00
Daljit Singh	\$20.00
Davinder Singh Ghataura	\$1,000.00
Deep Singh Sangra	\$20.00
Devinder Setia	\$100.00
Gagandeep Singh Matharu	\$2,500.00
Galvinder Singh Gill	\$20.00
Garanderpal Singh Johal	\$250.0
Gurdarshan Singh	\$20.00
Gurdeep Singh Sandhar	\$50.00
Gurder Singh Kadola	\$100.00
Gurdev Singh	\$100.00
Gurdev Singh Kadola	\$500.00
Gurinder Singh Dhillon	\$100.00
Gurinder Singh Dhillon	\$50.000
Gurmail Singh Bening	\$5.00
Gurmit Singh Hundal	\$20.00
Gurnam Singh Gill	\$20.00
Gurnam Singh Sanghera	\$401.00

H. S. Pandher	\$50.00
Hanjit Singh Ranuta	\$100.00
Harbans Singh Rai	\$625.00
Harbhajan Singh Grewal	\$20.00
Harbinder Singh Parmar	\$150.00
Hardev Singh Dhama	\$50.00
Harjinder Singh Athwal	\$500.00
Harjit Singh Ranauta	\$150.00
Harpreet Singh Kailay	\$500.00
Harpritam Singh Bhanwer	\$500.00
Inderbir Singh Hundal	\$350.00
Inderpreet Kaur Gandham	\$100.00
Jagdeep Singh Gill	\$25.00
Jagdish Singh Chib	\$20.00
Jagtar Singh Kandola	\$20.00
Janbir Singh Gandham	\$600.00
Jasjit Singh Gandham	\$100.00
Jaskiran Kaur Sajan	\$225.00
Jaswinder Singh Sehekhon	\$100.00
Jaswinder Singh Shekhon	\$600.00
Jatinder Jaw Minhas	\$200.00
Jatinder Singh Bhogal	\$100.00
Jatinder Singh Dhillon	\$100.00
Joginder Singh Dhillon	\$400.00
Kamaljit Singh	\$50.00
Kesar Singh Athwal	\$565.00
Kirandeep Kaur Kainth	\$100.00
Kirpal Singh Garcha	\$500.00
Kuldip Singh	\$200.00
Kultar Singh	\$20.00
Kulwant Singh	\$100.00
Kulwant Singh Johal	\$125.00
Kulwarn SinghVirK	\$20.00
Kulwinder Singh Heer	\$50.00
Major Singh Thind	\$10.00
Malkeet Singh Saran	\$2,500.00
Malkiat Singh Jaswal	\$80.00
Manjit Aulakh	\$5,000.00
Manjit Kaur Kang	\$200.00

Manjit Singh Grewal	\$50.00
Manohar Singh Atwal	\$20.00
Manohar Singh Bhatti	\$50.00
Manwinder Singh Johal	\$250.00
Mohinder Kaur Sandhu	\$160.00
Mohinder Singh Dhillon	\$50.00
Mohinder Singh Jawanda	\$500.00
Mota Singh Jheeta	\$520.00
N. K. Pandher	\$50.00
Pargat Singh Bhurji	\$200.00
Parmjit Singh Randhawa	\$500.00
Pritam Singh Aulakh	\$200.00
Puran Singh Gill	\$400.00
Rajinder Kaur Khaira	\$600.00
Rajinder Kaur Ghoman	\$50.00
Rajwant Singh Chilawa	\$20.00
Rampaul Singh	\$20.00
Ravinder Singh Dhak	\$50.00
Rishminder Singh Hundal	\$100.00
Roop Padda / Kelly Padda	\$150.00
Satnam and Raghbir Johal	\$600.00
Satwinder Singh Kochar	\$200.00
Shamsher Singh Kang	\$50.00
Shiv Singh Rai	\$150.00
Sukhdev Singh Gohalwar	\$20.00
Sukhraj Kaur Moore	\$100.00
Sukhvinder Singh Hundal	\$150.00
Sukhvir Singh Mann	\$20.00
Sukhwinder Singh / Rajinder K Ghoman	\$50.00
Surinder Singh Gill	\$20.00
Surinder Singh Sangha	\$50.00
Surirdjil Singh Hundal	\$500.00
Surjeet Singh Bath	\$100.00
Surjit Singh Pandher	\$120.00
Tarlochan S and Gurmeet kaur Dhillon	\$1,000.00
Tarlochan Singh Sajjan	\$300.00
Tarlochan Singh Pandher	\$15.00
Tersam Singh Deol	\$150.00
Wazir Singh Kahlon	\$100.00

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਾਸਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

-ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ-

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਹੈ। ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਤਕ ਇਨਾਮ 'ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ-ਦਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਟਾਰਨੀ ਦੇ ਉਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਕੰਮ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਓਨਾ ਹੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੌਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਦਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਰਿਸਰਚ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ' ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 2008 ਵਿਚ ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਿੰਦ ਵੱਲਭ ਪੰਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਉਤਮ ਖੋਜ ਕਰਨ ਬਦਲੇ, ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਝ ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਦੋਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਦੋਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਪ੍ਰੋ: ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੀਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਅਧੋਗਤੀ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਫੇਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪਸਾਰ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੀਤ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਲੰਬੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਧਰਮ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪਸਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਬਚਿਆ ਰਹਿਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੀਤ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗਹਿਨ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ, ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਵੱਲੋਂ, ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2015, 2016 ਅਤੇ 2017 ਵਿਚ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲੇ। ਸਰਕਾਰ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਕਈ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੇ ਚਰਚੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੱਕ ਪੁੱਜੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ 'ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਟੀਚਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ' ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ, ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੌਤ ਕਿਨਾਰੇ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਦੀ ਬਾਅਦ, ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ, ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਕਰਮ-ਭੂਮੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕੱਟਣ ਲਈ, ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਆਏ ਵਕਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਲਿਆ ਕਿ ਆਮ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣਗੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰ ਤੋੜ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹਨਗੇ।

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਨ। ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਦੋ-ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਆ ਕੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਝੰਡੇ ਝੁਲਾਉਣ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਭੇਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਦੁੱਖਦੀ ਰਗ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ 2008। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਤਾਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟੇ ਪਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੀਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾ ਸਰਕਾਰ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਮੀਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਹ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਏਗੀ ਜਿਹੜੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। ਮੀਤ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਕਾਫਲੇ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਮਾਜ-ਸੇਵਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਕਾਫਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਧੜੇ ਵੱਲ ਬਹੁਤਾ ਝੁਕਾਅ ਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਚਮਕਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਭੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ, ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ' ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ 'ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ' ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ 'ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈਆਂ' ਬਣਾਈਆਂ। ਸੁਫਨਾ ਤਾਂ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਸਰਗਰਮ ਸਾਖਾਵਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਹੀ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਤੇਰਾਂ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਹਾਇਕ ਸੰਚਾਲਕ ਹਨ। ਹਰ ਸੰਚਾਲਕ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਇਕਾਈਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਇਕਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਬਣੀ। ਬਾਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ, ਸਹਾਇਕ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਇੰਜ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਾਜ ਅਤੇ ਇੰਜ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰਜ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਸ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਇਕਾਈਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ 14 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅਤੇ 8 ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿਚ ਇਕਾਈਆਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਡੀ ਇਕਾਈ ਸਰਗਰਮ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਕੈਨੇਡਾ) ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਇਸ

ਸਮੇਂ 13 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ 19 ਇਕਾਈਆਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਕੈਨੇਡਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਹਿਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਟੀਮ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਮੀ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ ਜੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ

ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਕਟ 2008? ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਰ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ (ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ) ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਓਨਾ ਚਿਰ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਸਨ। ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਆਰੰਭੇ ਗਏ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਨੂੰ, 5 ਅਕਤੂਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਗਏ, ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਰਜਨ ਦੇ ਲਗਭਗ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਈ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

1967 ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967?, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ) ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੋਧਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਾਰਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਬਹੁਤਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ

ਕਮਿਸ਼ਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੀ.ਐਸ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਆਦਿ ਨੂੰ 25 ਦੇ ਕਰੀਬ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਉਸਾਰੂ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਹੱਥ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾਅਫ਼ਸਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਕਿਧਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਾਂਗ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਸਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਾ ਗੁਆਚ ਜਾਣ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਸਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਹਿਲੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰਗਰਮੀ

ਪਹਿਲੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਦਿਵਸ (01 ਨਵੰਬਰ 2018) ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਿਨ ਦੀ ਚੋਣ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ਼। ਇਸ ਦਿਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਇਕਾਈਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ। 13 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ 3 ਤਹਿਸੀਲ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਈ। ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ।

ਪਹਿਲੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਫਰੀਦਕੋਟ ਇਕਾਈ

ਮੋਗਾ ਇਕਾਈ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਇਕਾਈ

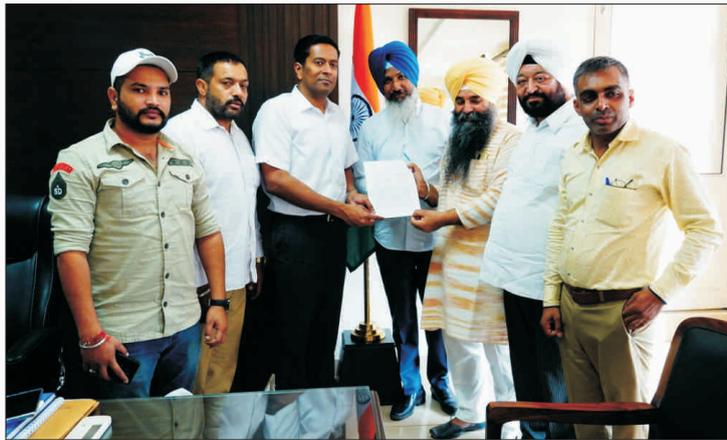
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਇਕਾਈ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਇਕਾਈ

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਇਕਾਈ

ਮੋਹਾਲੀ ਇਕਾਈ

ਲੁਧਿਆਣਾ
ਇਕਾਈ

ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਬਾਘਪੁਰਾਣਾ ਇਕਾਈ

ਜਗਰਾਉਂ ਇਕਾਈ

ਬਰਨਾਲਾ ਇਕਾਈ

ਪਟਿਆਲਾ ਇਕਾਈ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਇਕਾਈ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਇਕਾਈ

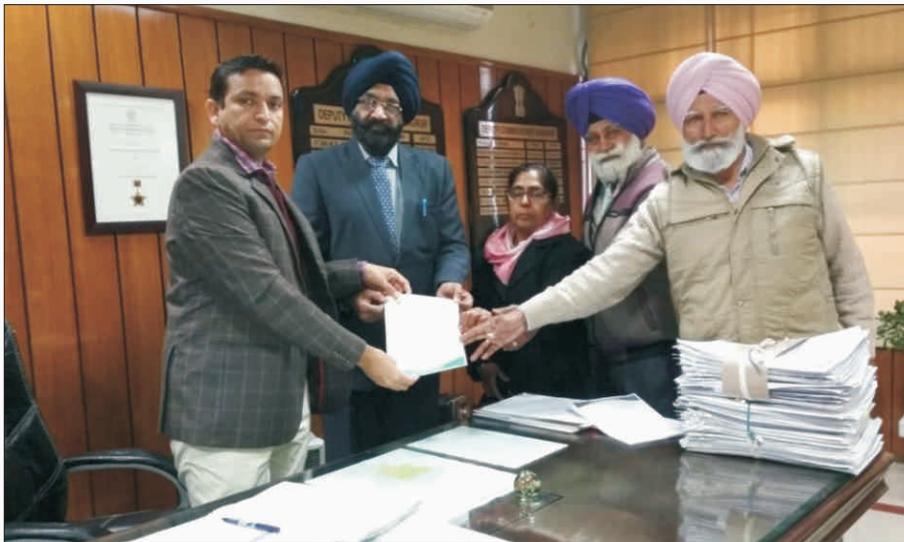
ਮੋਹਾਲੀ ਇਕਾਈ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਇਕਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਕਾਈ

ਸੰਗਰੂਰ ਇਕਾਈ

ਖੰਨਾ ਇਕਾਈ

ਫਰੀਦਕੋਟ ਇਕਾਈ

ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸਮੂਹਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ, 2019, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਦਿਵਸ, 2019 ਅਤੇ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ, 2020 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲਾਂਬੜਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ

ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲਾਂਬੜਾਂ' ਦਾ ਥਾਪੜਾ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲਾਂਬੜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ ਡਾ: ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਸੁਰਾਏ ਨੂੰ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ ਲਾਂਬੜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਵਜੋਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾ: ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਸੁਰਾਏ

ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੋਸ਼ਲੇ ਹੋਰ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧੀ, ਡਾ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬੜਾਂ ਅਤੇ ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਸਰਾਏ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਕੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣ ਆਏ ਦੋਵਾਂ ਮਹਿਮਾਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਾਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਸ. ਸੁਖਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਲੀਕੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭ ਲਾਂਬੜਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ/ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕ, ਡਾ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਸਰਾਏ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭ ਲਾਂਬੜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗੱਡੀ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਤੋਹਫਾ ਰਹੀ। ਸ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਥਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਫਰਵਰੀ 2019 ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬਹੁਤ ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭ ਲਾਂਬੜਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਦਾ ਹੀ ਰਿਣੀ ਰਹੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਦਰਵਾੜਾ

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ, **ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਵਸ, 2019 ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ 'ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਦਰਵਾੜਾ 2019'** ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਪਲੇਠੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਪਿੱਠ-ਭੂਮੀ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਹਾਇਕ ਸੰਚਾਲਕ ਪ੍ਰੋ.ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਈ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹਰ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਹਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ।

ਦੇਵਕੀ ਦੇਵੀ ਸ਼ੈਨ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਕੁੱਜਰਖਾਣ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ।

ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕਾਲਜ, ਦਾਖਾ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਹਲ, ਜੀ.ਟੀ.ਬੀ. ਕਾਲਜ ਦਾਖਾ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ

ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਲੋੜ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। **ਜੂਨ, 2019 ਵਿਚ ਵੈਬਸਾਈਟ ਬਣਾ ਲਈ ਗਈ।** ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਤਾਂ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਹੀ, ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੈਬਸਾਈਟ ਪ੍ਰੋ.ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਅਤੇ ਸੁਖਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜੋ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੰਚਾਲਕ ਹਨ, ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਸੰਭਵ ਹੋਈ। ਇੱਥੇ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਰਮਨ ਸੰਧੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੈਬਸਾਈਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਲਏ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੀ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਯੋਗਦਾਨ ਵਜੋਂ, ਸਰਵਰ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਆਪ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। 31 ਅਗਸਤ 2020 ਤੱਕ ਇਸ ਵੈਬਸਾਈਟ ਨੂੰ 22,000 ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੈਬਸਾਈਟ 90,000 ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੈਬਸਾਈਟ ਹਾਲੇ ਅਧੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਦੇ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪਤਾ www.punjabibpb.in ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ

ਭਾਈਚਾਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੋਈ ਏਜੰਡਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦੀ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਓਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪਹਿਲ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੁਲਝੇ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਸ.ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ. ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ

ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ. ਮਿਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ

ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ.ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਧਵਾਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੱਕ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ।

ਸ. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਸ. ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਡਾ.ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ 2019 ਦੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ. ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਕਬੂਲਦਿਆਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਉਹ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ

ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ।

ਵਿਧਾਇਕ ਸ. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ।

ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਾਨਸਾ ਇਕਾਈ ਨੇ ਮਾਨਸਾ ਜਾ ਕੇ, ਸੰਗਰੂਰ ਇਕਾਈ ਨੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਜੋ ਕਿ ਪਟਿਆਲੇ ਹੋਈ, ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ

ਕੈਨੇਡਾ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਸ.ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰ ਪਿਆ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਵੋਤਮ ਸੰਸਥਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ? ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਸੰਬਰ, 2019 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਡਲ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਇਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧ ।

ਲੇਖਕ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, 'ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਸੇਖੋਂ)', ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕੇਵਲ ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇ ਵੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜੋਈ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰ ਤੋੜ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 12,400 ਵਿਚੋਂ 5000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲੱਗਣੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਗਲੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਭੱਜ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਤੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਮਾਰੂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਾਉਣ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਾਈਲਡ ਰਾਈਟਸ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਚੁਣਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾ-ਸਮਝ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਏ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾ ਠੋਸਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਰੋੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ

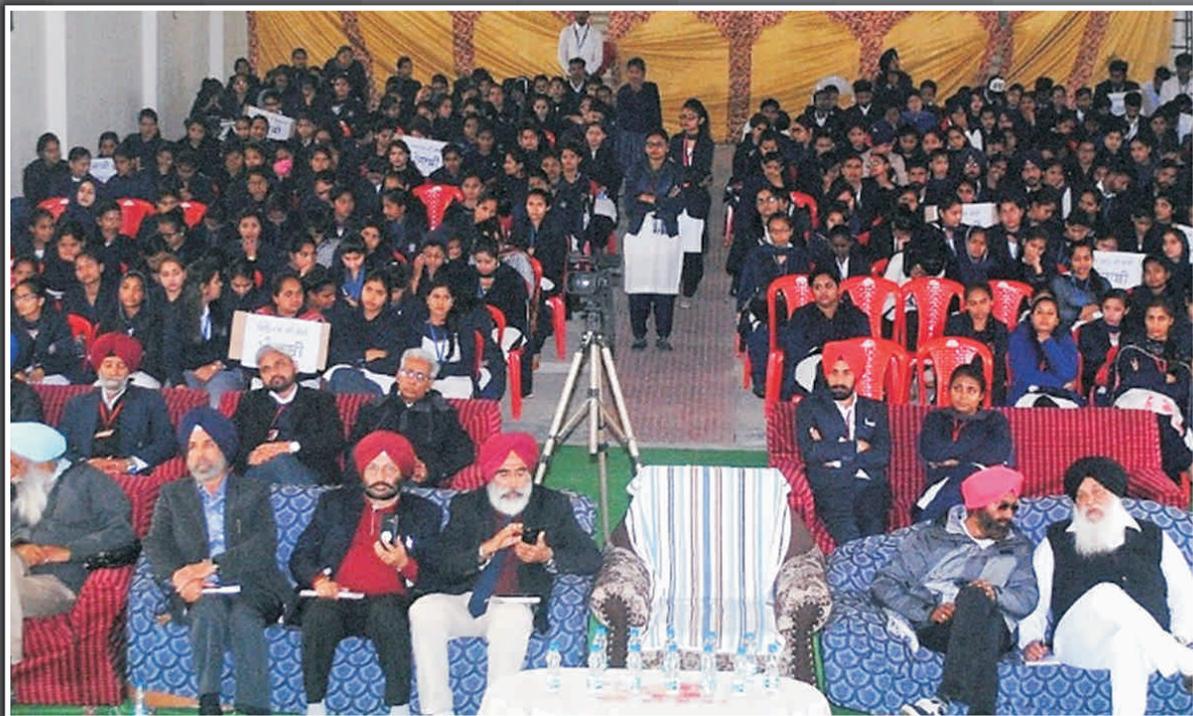
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਧਰੋਂ ਵਿੱਢੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੇ ਉਹ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਇਕਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2019 ਵਿਚੋਂ ਜਦੋਂ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਜਦੋਂ ਫਰਵਰੀ, 2019 ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫੇਰੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਚੈਨਲ ਤੇ, ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਡ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ, 2019 ਵਿਚ ਆਏ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਡਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਬਰਨਾਲਾ, ਮਾਨਸਾ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਹਿਲਾਂ

ਸ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ
ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ
ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਸ. ਸੁਖਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਸਰੋਤੇ ।

ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਅਕਾਲ ਚੈਨਲ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿੱਚ ।

ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੋੜਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ।

ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ, 2019 ਵਿਚ ਆਏ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟੌੜਾ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਡਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਬਰਨਾਲਾ, ਮਾਨਸਾ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਵੀ ਰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿਚ ਇੱਧਰ ਆ ਕੇ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ ਨੇ ਹਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹੀਂ ਪੈਰੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਪਿਸ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ।

ਦੂਜੀਆਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰਨਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮਾਂ/ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਬੰਧਿਤੀਆਂ 'ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ' ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ (ਲਲਕਾਰ)' ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ 'ਮਾਂ

ਬੋਲੀ ਕਨਵੈਂਸ਼ਨ' ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਸ. ਸੁਖਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸ. ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇਸ ਕਨਵੈਂਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਛਿੰਦਰਪਾਲ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਤ ਹਨੇਰੇ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 2008 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰਕਾਰ,

ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਹੋਰਨਾਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸ੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਗਰੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਵਕਤਾ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਅਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਸਭ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰੇ ਸ. ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਫਿੱਠ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਬਠਿੰਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ੀਰਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਗਈ 'ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਚਾਓ ਕਾਨਫਰੰਸ' ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਚੱਟਾਣੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਣਜੀਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਸ. ਸੁਖਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸ. ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਪਵਨ ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ, ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਣ, ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਜੀ ਦਾ ਸੰਬੋਧਨ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਰਗ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ, ਇਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੱਲ ਵੀ ਸੁਝਾਏ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿ ਕੇਵਲ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਾਹਿਤਕ 'ਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਕੰਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਾਗਤੀ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਨਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਬਾਰੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਚੇਤਨ ਦੇਵ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ।

ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉੱਦਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਵਿੱਦਿਅਕ, ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰੋ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੀਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਬੰਧੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਣ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮੂਹ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਇਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਬਦਲੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ, ਗੁਰਮੀਤ ਬੱਧਣ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਚੰਦਬਾਜਾ, ਪ੍ਰੋ. ਤਰਸੇਮ ਨਰੂਲਾ, ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਕਮਰੇਡ, ਜਗਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿੰਦੀਰਤਾ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਬਰਾੜ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਇਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ 'ਸਹੀ ਮੁੱਦਿਆਂ' ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਝੱਟ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲੇ ਇਸ ਨੇ ਗੋਹੜੇ ਵਿਚੋਂ ਪੂਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦੂਰ ਹੈ ਪਰ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਬਣਿਆ ਕਾਫ਼ਲਾ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਫ਼ਲਾ ਵੱਡਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਾਲ ਵੀ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਇਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗਾ।

ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ।

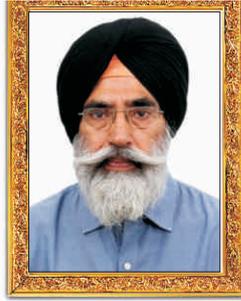

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਪਲੇਠੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਾਲਜ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਟੁੱਕੜ ਟਾਟਕ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗਾਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਡਾ: ਸੀਮਾ ਅਰੋੜਾ ਨਾਲ ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਤਰਧਾਰ

ਸੁਖਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

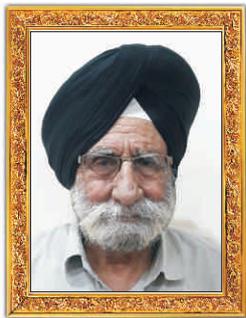
ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਪ੍ਰੋ: ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਂਡਲਾ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋ: ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਡਾ: ਸੀਮਾ ਅਰੋੜਾ

ਡਾ: ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਨੀ

ਅਮਰ ਘੋਲੀਆ

ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ

ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਇਕਾਈ
ਸੰਚਾਲਕ

ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ

ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ
(ਰਾਜਸਥਾਨ ਇਕਾਈ)

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ
(ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਕਾਈ)

ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਣ
(ਸੰਗਰੂਰ ਇਕਾਈ)

ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ
(ਰੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਇਕਾਈ)

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਠਿਆਲਾ
(ਸ.ਭ.ਸ਼. ਨਗਰ ਇਕਾਈ)

ਗੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ
(ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਇਕਾਈ)

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੌਂ
(ਜਲੰਧਰ ਇਕਾਈ)

ਪ੍ਰੀਤ ਗਗਨ ਸਿੰਘ
(ਜਲੰਧਰ ਇਕਾਈ)

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਠਿਆਰੀਆ
(ਮੋਗਾਈ ਇਕਾਈ)

ਉਸ਼ਾਗਰ ਸਿੰਘ
(ਪਟਿਆਲਾ ਇਕਾਈ)

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
(ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਇਕਾਈ)

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਥਾਰਾ
(ਫਰੀਦਕੋਟ ਇਕਾਈ)

ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ

ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ
(ਬਰਨਾਲਾ ਇਕਾਈ)

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
(ਬਰਨਾਲਾ ਇਕਾਈ)

ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੁੱਥਾ
(ਮੋਗਾ ਇਕਾਈ)

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
(ਲੁਧਿਆਣਾ ਇਕਾਈ)

ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ
(ਅਮਰਨਾਥਾ ਇਕਾਈ)

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
(ਮੋਹਾਲਾ ਇਕਾਈ)

ਪ੍ਰੀਤ ਗਗਨ ਸਿੰਘ
(ਕੱਟਕਪੂਰਾ ਇਕਾਈ)

ਮੂਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ
(ਪੂਰੀ ਇਕਾਈ)

ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ
(ਬਾਘਪੁਰਾਣਾ ਇਕਾਈ)

ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਪੱਤੋ
(ਫਿਰਕਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਇਕਾਈ)

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਤਲ
(ਖੰਨਾ ਇਕਾਈ)

ਪ੍ਰੋ: ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
(ਸਗਰਾਂਉ ਇਕਾਈ)

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
(ਸਗਰਾਂਉ ਇਕਾਈ)